

HELSINGIN KULTTUURISTRATEGIA

STRATEGIAN LIITEOSA 2012–2017

VERSIO 3.0

17.5.2011

SISÄLLYSLUETTELO

1.	LÄHTÖKOHTIA.....	4
1.1	KULTTUURIPOLITIIKAN TAVOITTEET	4
1.2	HELSINGIN KULTTUURIPOLIITTISET PERIAATTEET	5
1.3	KULTTUURISTRATEGIAN RAJAUKSET.....	6
1.4	HELSINGIN AIEMMAT KULTTUURISUUNNITELMAT	7
1.5	KULTTUURIN JULKINEN RAHOITUS.....	7
2.	KULTTUURIN TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET	9
2.1	KAUPUNGIN JA VÄESTÖN MUUTOKSET	9
2.2	TAITEEN KENTÄN MUUTOKSET	9
3.	HYVINVOINTIA KULTTUURIPALVELUISTA	11
3.1	LASTEN- JA NUORTENKULTTUURI HELSINGISSÄ.....	11
3.1.1	KAUPUNGIN LASTENKULTTUURIPALVELUT	11
3.1.2	LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTISUUNNITELMA (LASU)	13
3.1.3	KULTTUURIA KOULUIHIN	13
3.1.4	LASTEN JA NUORTEN TAITEEN PERUSOPETUS.....	15
3.1.5	NUORTEN KULTTUURI HELSINGISSÄ.....	16
3.2	AIKUISTEN KULTTUURIPALVELUT.....	17
3.3	SENIOREIDEN JA VANHUSTEN KULTTUURIPALVELUT	18
4.	MONIEN KULTTUURIEN HELSINKI.....	20
4.1	TUKEA TAITEELLE	20
4.2	TAITEILIJOIDEN JA TAITEEN HELSINKI	22
4.3	FESTIVAALIEN HELSINKI	28
4.4	ASUKKAIDEN HELSINKI	29
4.5	RUOTSINKIELINEN HELSINKI.....	30
4.6	MONIMUOTOINEN HELSINKI	30
5.	YMPÄRISTÖ JA KAUPUNKIRAKENNE	32
5.1	UUSIEN ALUEIDEN HELSINKI	32
5.2	VANHOJEN TILOJEN KULTTUURIKÄYTTÖ	33
5.2.1	ELEFANTTI-KORTTELIN MUSEOKESKUS	34
5.2.2	HIETANIEMEN KONEPAJAHALLI.....	34
5.2.3	KANSAINVÄLINEN KULTTUURIKESKUS CAISA.....	34
5.2.4	TANSSIN TALO.....	35
5.2.5	ELOKUVAN ESITYSTILAT	35
5.3	KULTTUURIN UUDET TILAT.....	36
5.3.1	KESKUSTAKIRJASTO	36
5.3.2	KUVATAITEILIJOIDEN TYÖTILAT	36
5.3.3	VICTORIA-KORTTELI.....	37
5.4	VAPAA JA AVOIN KAUPUNKITILA	37
6.	KULTTUURI – KAUPUNGIN VETOVOIMA.....	39
6.1	KULTTUURIN MERKITYS HELSINGIN VETOVOIMAISUUDELLE	39
6.2	KANSAINVÄLINEN KILPAILUKYKY JA KULTTUURIYHTEISTYÖ	40
6.3	HELSINKI MAAILMAN DESIGNPÄÄKAUPUNKINA 2012	41
6.4	TAPAHTUMAKAUPUNKI HELSINKI	41
6.5	GUGGENHEIM-MUSEO	42
7.	TOIMENPIDE-EHDOTUKSET	43
	LIITE 1. KESKEISET LÄHTEET JA KIRJALLISUUS.....	50
	LIITE 2. VALMISTELU JA KUULLUT ASIANTUNTIJAT	53

1. LÄHTÖKOHTIA

1.1 Kulttuuripolitiikan tavoitteet

Strategian tavoitteena on nähdä kokonaisuudet kaupunkilaisten näkökulmasta, linjata tavoitteet ja löytää keinot toteuttaa ne yhdessä. Tulevaisuutta tehdään päätöksillä ja jatkuvana kehitystyönä, jonka päätepiste ei ole yksi yksittäinen merkkivuosi, jolloin kaupunki olisi valmis.

Julkisesti rahoitettavilla kulttuuripalveluilla on yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Kulttuurilaitoksilla on merkittävä rooli, kun luodaan ihmisiä, yrityksiä ja investointeja houkuttelevaa kansainvälistä toimintaympäristöä. Monipuolinen ja elämyksellinen kulttuuritarjonta edistää alueen asukkaiden hyvinvointia. Kulttuuritarjonta ja -palvelut vaikuttavat myös kaupungin profiiliin, kilpailukykyyn ja vetovoimaisuuteen.

Luovuudesta syntyy työtä ja työpaikkoja, joista Helsingissä on Suomen mittakaavassa merkittävin osa. Hyvä koulutus pohja, laajat kulttuuriset oikeudet ja kulttuurin terveyttä edistävä vaikutus ovat tärkeä osa kulttuuripalvelujen yhteiskunnallista vaikuttavuutta. Oikeus laadukkaaseen kulttuuriin on oleellinen paitsi kaupungin palvelujen asiakkaille myös henkilöstölle.

Edistämällä luovan työn toimintaedellytyksiä lisätään kaupunkilaisten mahdollisuuksia osallistua kulttuurielämään. Tukemalla kulttuurin taloutta vahvistetaan kaupungin elinvoimaisuutta ja työllisyyden kehitystä. Tämän seurauksena sivistys, luovuus, osaaminen ja innovatiivisuus lisääntyvät Helsingissä.

Helsingin kulttuuri- liikunta- ja nuorisopolitiikan yhteiset tavoitteet:

- Helsingiläisten elämän laadun ja toimintakykyisyyden parantaminen kulttuurin ja liikunnan keinoin
- Helsingiläisten osallisuuden ja yhteisöllisyyden, henkisen hyvinvoinnin, syrjäytymisen ehkäisyyn sekä monikulttuurisen kaupungin edistäminen kulttuurin ja liikunnan keinoin
- Helsingiläisten terveyden, toimintakyvyn ja työssä jaksamisen edistäminen tukemalla kaupunkilaisten omaehtoista kulttuuri- ja liikuntatoimintaa
- Helsingiläisen kulttuurin perustan vahvistamiseksi ja uudistamiseksi tuetaan kulttuurista moninaisuutta
- Helsingin kansainvälisyyden, kilpailukykyyn, työllisyyden ja yrittäjyyden edistämiseksi luodaan suotuisat olosuhteet taiteelle, kulttuurille ja luovalle taloudelle
- Helsingiläisten kielellisiä valmiuksia ja kuva- ja medialukutaitoa vahvistetaan audiovisuaalisen informaation tulvassa. Lukutaito on voimavara, joka varustaa ihmistä itsetuntemuksen, kriittisen ajattelun, hyvinvoinnin ja luovuuden alueilla

1.2 Helsingin kulttuuripoliittiset periaatteet

Helsingin kaupungin visiossa linjataan kaupungin kulttuuripoliittinen tahto. Pääkaupunkiseutu on kehittyvä tieteen, taiteen, luovuuden ja oppimiskyvyn sekä hyvien palvelujen voimaan perustuva maailmanluokan liiketoiminta- ja innovaatiokeskus, jonka menestys koituu asukkaiden hyvinvoinnin ja koko Suomen hyväksi. Yhteisissä linjauksissa tiede, taide, luovuus ja oppimiskyky sekä hyvät palvelut ovat keskiössä.

Helsinki noudattaa kulttuuripalveluja kehittäessään seuraavia periaatteita:

- Kulttuuri kuuluu peruspalveluihin
Yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurinen vapaus on demokratian välttämätön ehto ja olennainen osa Helsingin peruspalveluja. Kulttuurinen monimuotoisuus on innovaatioiden ja luovuuden lähde. Taiteilijoilla ja muilla luovan työn tekijöillä on tärkeä rooli kaupunkilaisten luovuuden ja kriittisen, osallistuvan kansalaisuuden kehittymiselle.
- Kulttuuri on kansalaisyhteiskuntaa
Kulttuurilla on kaupungin kehittämisessä tärkeä merkitys. Kaupunkilaiset, kansalaisyhteiskunta ja hallinto muodostavat yhteisen kokonaisuuden. Lähtökohtia ovat vuoropuhelu, eri kulttuurien yhteiselo ja kulttuurienvälisyys. Kulttuuripolitiikan näkökulmaa tarvitaan kaupungin elinkeinopolitiikan, sosiaalipolitiikan, opetuksen, ympäristöpolitiikan ja kaupunkisuunnittelun alueilla.
- Kulttuuri on kestävä kehitystä
Kulttuuristen ilmaisujen monimuotoisuus luo hyvinvointia ja on kaupungin kehitykselle tärkeää. Kulttuurin kentän hyvinvointi on rikastuttava osa kaupungin kulttuurielämää. Julkiset tilat, paikat ja kadut ovat kulttuurielämälle tärkeitä foorumeita. Kestävä kehitys ja ekologinen ajattelu uudistavat toiminta- ja ajattelutapoja.
- Kulttuuri vahvistaa yhteisöllisyyttä ja edistää terveyttä
Kulttuurin saatavuus ja saavutettavuus on tärkeää koko ihmisen elinkaaren aikana. Tasa-arvo ja ennakkoluuloton asennoituminen tarjoavat kasvualustan uusille kulttuurin muodoille. Kulttuurilla on myönteisiä terveysvaikutuksia ja se estää segregatiota. On tärkeää kasvattaa kulttuurille uusia yleisöjä, harrastajia ja tekijöitä. Kaupunkilaisille tarjotaan kulttuuriin liittyvää tietoa hyödyntämällä teknologiaa ja kehittämällä informaatioyhteiskuntaa.
- Kulttuuri luo taloudellista kasvua
Kulttuurilla on selkeä taloudellinen merkitys. Luovan työn tekijät tuottavat osaltaan taloudellista kasvua, hyvinvointia ja yrittäjyyttä kaupungin hyväksi. Kaupungilla on merkittävä vastuu kulttuurin rahoittamisesta. Kulttuurin rahoitus pohjaa on mahdollista laajentaa ja löytää sitä täydentäviä rahoitusmalleja ja toimintaedellytyksiä. Samalla luovan työn tekijöiden oikeuksia kunnioitetaan.

1.3 Kulttuuristrategian rajaukset

Maailmanlaajuiset suuret muutokset muokkaavat kulttuurin toimintaedellytyksiä myös Helsingissä. Ilmastonmuutos, väestökehitys ja erityisesti väestön ikääntyminen, kansainvälistyminen, maailmantalous, teknologian voimakas murros, monikulttuurisuus erityisesti Helsingissä sekä arvojen muutokset vaikuttavat kulttuurin toimintaedellytyksiin.

Kulttuurilla on eri yhteyksissä ja käyttötarkoituksissa monia määritelmiä. Jokainen tapa lähestyä kulttuuria on omasta näkökulmastaan oikea. Helsingin kulttuuristrategiassa kulttuurin käsite nähdään laajana, hyvän ja arvokkaan elämän edellytysten vahvistajana.

Tämän kulttuuristrategian toimenpiteet rajautuvat ensisijaisesti kaupungin sivistystoimialaan ja sen tulevaisuuteen. Ytimessä ovat taide- ja kulttuuripalvelut kaupunkikonsernissa; näitä tuottavat kulttuurikeskus, kirjasto, taidemuseo, museo, orkesteri, suomenkielinen työväenpisto, Arbis sekä liikuntavirasto ja nuorisosiainkeskus. Lisäksi kulttuurialalla toimivat tytäryhteisöt ja kaupungin taide- ja kulttuurikenttä.

Kaupungilla on valtion rinnalla jatkossa aiempaa vahvempi rooli sekä ammattitaitteen että kaupunkilaisten omaehtoisen kulttuuritoiminnan tukemisessa. Kaupungin kouluilla on ainutlaatuinen roolinsa kulttuurin kantajana, välittäjänä ja uudistajana.

Kulttuuripalveluilla on yhteytensä kaupungin muiden toimialojen palveluketjuihin kaavoituksesta maankäyttöön ja tilojen hallintaan liittyvistä asioista terveys- ja sosiaalipalveluihin. Strategia liittyy elinkeino- kilpailu- ja matkailupolitiikkaan, kansainvälisyyttä, monikulttuurisuutta ja erilaisia vähemmistöjä koskeviin linjauksiin sekä koko metropolialueen kehittämistavoitteisiin. Myös liikuntavirastolla on käynnissä oma strateginen uudistamistyö.

Strategiatyön valmistelussa on käytetty alan kotimaista ja kansainvälistä kirjallista aineistoa, selvityksiä, tutkimuksia ja tilastotietoa. Valmistelu on tehty yhteistyössä kaupungin sivistystoimen virastojen ja alan toimijoiden kanssa. Keskeisille toimijoille on järjestetty kohdennettuja ja verkkopohjaisia kuulemistilaisuuksia.

Sivistystoimialan virastojen menot ja menot per asukas vuonna 2010			
Virasto	Menot 2010		Menot / as. 2010
	1 000 e	:%a	€
Suomenk. työväenopisto	13 908	6,2 %	20,54
Ruotsink. työväenopisto	2 850	1,3 %	4,04
Kaupunginkirjasto	34 980	15,6 %	54,65
Kaupungin taidemuseo	6 231	2,8 %	9,58
Kulttuuritoimi	40 150	17,9 %	65,45
Kaupunginmuseumo	7 181	3,2 %	11,63
Orkesteritoiminta	14 352	6,4 %	22,90
Nuorisotoimi	27 549	12,3 %	44,11
Liikuntatoimi	77 054	34,4 %	109,22
Menot yhteensä	224 255	100,0 %	342,13
Lähde: Helsingin kulttuurikeskus			

1.4 Helsingin aiemmat kulttuurisuunnitelmat

Helsingissä on aiemmin valmisteltu kulttuurisuunnitelmat vuosille 1991–1999 ja 2001–2010.

”Kulttuuri-Helsinki – Helsingin kulttuurin kehittämissuunnitelma 1991–1999” valmisteltiin Jörn Donnerin johdolla ja se sisälsi useita Helsingin kulttuurielämää koskevia toimenpide-ehdotuksia. Komitean suunnitelmassa kulttuurin kehitys Helsingissä nähtiin koko Suomen tulevaisuuden kannalta keskeisenä kysymyksenä. Useat komitean 127 toimenpide-ehdotuksista ovat toteutuneet ja monille jo suunnitetuille kulttuurihankkeille saatiin komitean suunnitelman kautta tukea.

Kaapelitehdas ja Lasipalatsi oli vuonna 1990 määritelty säilytettäväksi tiloiksi, ja kulttuurikomitea tuki niiden ottamista kulttuurikäyttöön. EU hyväksyi Lasipalatsin suunnitelmat osaksi Urban Pilot – ohjelmaa. Tämän myötä saatiin rahat Lasipalatsin entisöinti- ja sisältöhankeisiin. Kaapelitehtaan käytön suunnittelu alkoi jo 1980-luvun lopulla. Kulttuurikomitea tuki taiteilijavetoista Kaapelitehdas-hanketta. Maailma-talo ja Maunulaan ja Herttoniemeeseen suunnitellut kulttuuritalot jäivät toteutumatta.

”Kaupunki luomisen tilana – Helsingin kulttuurisuunnitelma vuosiksi 2001–2010” -raportin tavoitteena oli selvittää kulttuuripääkaupunkivuonna alkaneen yhteistyön jatkamismahdollisuudet. Osa toimenpiteistä jäi toteutumatta, koska suunnitelmassa ei asetettu selvää vastuu- tai seurantajärjestelmää koskien ehdotusten toimeenpanoa ja rahoitusta. Kulttuuripääkaupunkivuonna Helsinkiin syntyi uusia festivaaleja ja kaupungin rooli erilaisten tapahtumien ja festivaalien taloudellisena tukijana vahvistui.

Kulttuurisuunnitelmien lisäksi kulttuurilautakunnan kulttuuripääkaupunkijaosto valmisteli vuonna 1995 suunnitelman *Helsinki 2000*, jonka tavoitteena oli tukea kulttuuripääkaupunki-hankkeen valmistelua.

1.5 Kulttuurin julkinen rahoitus

Helsingin kulttuuripalvelujen rahoituksen näkyymiin vuoteen 2017 vaikuttavat laajemmat taloudelliset näkymät. Arvioiden mukaan Eurooppa tulee talousvaikeuksista huolimatta säilymään merkittävänä globaalitalouden tekijänä. Euroopassa on haasteita julkisen talouden vakauttamiseksi ja työllisyyden hoitamiseksi. Samalla tuotanto- ja yritysraenteet muuttuvat ja työmarkkinat globalisoituvat.

Helsinki, valtio ja yksityinen sektori ovat kulttuurin, nuorisotyön, liikuntatoimen ja taiteen keskeisiä rahoittajia. Kulttuurin alalla on myös entistä enemmän kolmannen sektorin ja vapaaehtoiskentän toimijoita. Taiteen rahoitus perustuu valtion, kunnan ja taidetoimijoiden kolmikantamallille, josta jokaisen toimijan osuus rahoituksessa on merkittävä. Valtion tuki edellyttää myös kunnan panostusta. Hyvän yhteistyön tarkeys korostuu entisestään strategiakauden aikana.

Valtio on asettanut kunnille tietyt perusvelvollisuudet, joiden täyttämistavoista se voi itse päättää. Laissa kuntien kulttuuritoiminnasta valtio antaa kunnille velvollisuuden itse tarjota tai huolehtia siitä, että joku muu tarjoaa kunnassa taiteen perusopetusta ja taidepalveluja. Valtio maksaa kunnille asukasperusteista valtionapua näiden toimintojen järjestämiseksi. Lisäksi valtio avustaa rahoituslakien perusteella suoraan ammattimaisia taide- ja taideoppilaitoksia.

Valtion avustus (VOS) pohjautuu laskennallisiin malleihin (henkilötyövuodet tai oppitunnit). Kunnissa taidelaitosten avustaminen perustuu kunnallisen itsehallinnon harkintavaltaan, jolla on erilaisia reunaehtoja. Taidelaitosten avustamisessa valtiolla on päävastuu taide- ja sivistyspalveluiden

saatavuudesta eri puolilla Suomea. Kuntien tehtävänä on huolehtia kulttuuripalvelujen paikallisesta toteuttamisesta. Kunnan avustusharkinnassa korostuu asiakkaan ja palvelujen saatavuuden näkökulma. Valtionosuuksia myönnetään niin ikään liikunta-, nuoriso- ja kirjastotoimelle sekä työväenopistoille.

Koska valtion taiteen kentän avustaminen sitoo varat pääosin taideinstituutioiden lakisääteiseen tukeen, on Helsingin kaupungilla erityinen rooli vapaan kentän avustamisessa. Kunnallinen avustusjärjestelmä on valtion lakisääteistä järjestelmää joustavampi ja sellaisena tärkeä kulttuurikentän kehityksen ja muutosten mahdollistaja. Uusien toimijoiden ja toimintamuotojen on vaikea päästä valtion lakisääteisen tuen piiriin. Vaikka vapaan kentän rahoitusta on edellisellä vuosikymmenellä lisätty, kohdistuu valtaosa julkisesta tuesta edelleen olemassa oleviin rakenteisiin.

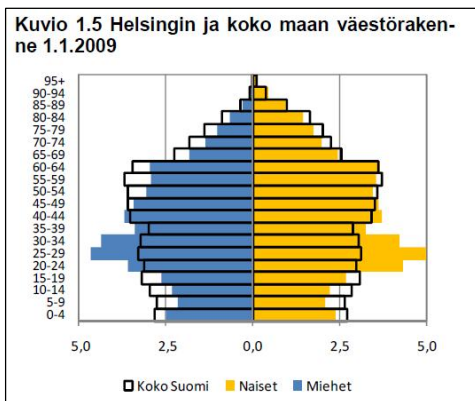
Viime aikoina keskusteluun on noussut yhteiskunnallinen yritystoiminta, johon liittyvä käsitteistö ja pelisäännöt ovat vielä vakiintumattomia. Tällaisissa yrityksissä yhdistyvät kansalaisyhteiskunnan arvot ja liike-elämän toimintatavat. Kulttuurin ja kolmannen sektorin alueella on paljon sellaista toimintaa, joka voisi täyttää yhteiskunnallisen yritystoiminnan tunnusmerkit. Kun yhteiskunnallisten yritysten pelisäännöt, jotka liittyvät mm. kilpailuneutraliteettiin ja rajoitettuun voitonjakoon selkiytyvät, voi tällä mallilla olla tärkeä merkitys Helsingin kulttuurin palvelutuotannolle. Se myös avaa kulttuurin alan työllistämislle uusia näköaloja.

Helsinkiin rakennettavien uusien asuinalueiden ja pääkaupunkiseudun mahdollisten muutosten myötä kaupunki uudistuu ja kasvaa. Erilaisten ajankäyttötutkimusten mukaan vapaa-aika on aiempaa tärkeämpi osa ihmisten elämää. Samalla aineettoman kulutuksen ja elämysten kokemisen merkitys korostuu. Taiteen vapaan kentän – taidelaitosten ulkopuolisten ja freelance-taiteilijoiden – merkitys lisääntyy. Taide laajenee osaksi ihmisten jokapäiväistä elämää.

2.1 Kaupungin ja väestön muutokset

Helsinki muuttuu lähivuosina voimakkaasti, kun meri ja rannat otetaan asumiskäyttöön. Helsingin kasvavia asuinalueita ovat muun muassa Jätkäsaaren, Hernesaaren ja Kalasatamaan suunnitellut uudet asuinalueet sekä Sipoosta liitetyt maa-alueet. Vuoden 2017 Helsinki voikin olla varsin erilainen kooltaan ja rakenteeltaan. Nämä muutokset tulee ottaa huomioon, kun uusia kulttuuripalveluja suunnitellaan.

Väestöennusteiden mukaan Helsingin asukasluvun vuosittainen kasvu on 0,7 prosentin luokkaa vuodesta 2011 lähtien. Väestönkasvu koostuu lähinnä kasvavasta maahanmuutosta ja uusien asuinalueiden rakentamisesta. Helsinki on väestörakenteeltaan muuta Suomea ja Helsingin seutua nuorempi. Helsinki on opiskelijakaupunki, joten pienien kotitalouksien määrä on sille ominaista. Yksin tai kaksin asuvia on yhteensä 80 prosenttia ja puolessa Helsingin asunnoista on vain yksi asukas. Vain 10 prosentissa asunnoista asuu neljä henkeä tai enemmän.

2000-luvulla on tapahtunut arvomaailman muutosta aineettoman kulutuksen suuntaan. Kulttuurin harrastaminen on merkittävä osa suomalaisten elämää ja siihen halutaan panostaa entistä enemmän.

2.2 Taiteen kentän muutokset

Kulttuurisisältöjen digitalisoitumisen myötä syntyy uudenlaisia jakelukanavia, esittelytiloja ja ratkaisuja kulttuuriperinnön säilyttämiseksi ja sisällön tuottamiseksi. Ihmisistä tulee kulttuurin tekijöitä pelkän kokijan roolin sijaan. Epäviralliset yhteenliittymät niin verkossa kuin perinteisissä sosiaalisissa ympäristöissä lisääntyvät.

Suuri osa maan taiteilijoista ja luovien alojen työpaikoista on jatkossakin pääkaupunkiseudulla. Helsingissä ovat taideyliopistot sekä televisio-, radio- ja kustannusalan keskeiset instituutiot. Uudet taiteen alat ja taidemuodot näkyvät Suomessa usein ensimmäisenä Helsingissä. Pääkaupungissa on muuta maata enemmän taiteilijoita ja laajempi yleisöpohja. Taiteen ja tieteen yhteiset kokeilut ovat keskeisiä uusien innovaatioiden syntymiselle. Taloudellisen taantuman aikana on riski, että tälle toiminnalle ei löydy riittävästi tukea.

Käynnissä oleva taiteen ja kulttuurin kentän sirpaloitumiskehitys jatkuu ja taiteen vapaan kentän merkitys lisääntyy. Työttömyys alalla on yleistä ja lisääntynyt taidekoulutus tuo uusia ammattilaisia alalle. Lyhyet ja epätyypilliset työsuhteet ovat kulttuurialoilla tavanomaisia. Yksittäisen taiteilijan ohien ovat tulleet verkostot, osuuskunnat sekä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin yhteistuotannot. Taiteilijat

kouluttautuvat uudelleen lähialojen ammatteihin, esimerkiksi opettajiksi. Jatkossa taiteilijat tulevat saamaan toimeentulonsa monilta sektoreilta, esimerkiksi sosiaali- ja terveydenhuollosta sekä harrastajien opetuksesta.

Yhä useampi taiteilija suorittaa taiteen alan yliopistotutkinnon – jotkut useampiakin. Monitaiteisuus lisääntyy. Tämä asettaa uudistusvaatimuksia avustusjärjestelmille, jotka usein perustuvat taiteenaloittaiseen jakoon.

Suomalaisen taiteen kansainvälistäminen vahvistuu kulttuurivaihdon, residenssitoiminnan ja EU-hankkeiden kautta. Taiteilijoiden liikkuvuus lisääntyy ja kulttuuri mielletään maiden ja kaupunkien vetovoima- ja kilpailutekijäksi. Taiteen soveltava arvo nousee taiteen itseisarvon rinnalle. Alalla toimiminen edellyttää yhä laajempaa kentän hallintaa ja välittäjien ammattiryhmä vahvistuu.

Taide- ja kulttuurialojen opiskelijat Helsingissä				
Yliopisto	2006	2007	2008	2009
Sibelius-Akatemia	1478	1475	1259	1353
Teatterikorkeakoulu	437	425	388	389
Taideteollinen korkeakoulu	1874	1900	1931	1944
Kuvataideakatemia	252	272	246	265
Ammatillinen peruskoulutus	2006	2007	2008	2009
Viestintä ja informaatiotieteet	456	457	454	481
Teatteri ja tanssi	41	45	45	48
Musiikki	191	185	189	186
Kulttuuriala yht.	4729	4759	4512	4666
Lähde: Tilastokeskus ja KOTA -tietokanta				

Kulttuuri lisää hyvinvointia ihmisen koko elinkaaren aikana. Kaupungin sivistystoimella on erillisiä ohjelmia lasten ja nuorten kulttuuripalveluiden kehittämiseksi. Suurin osa aikuisille suunnatuista kulttuuripalveluista toteutuu helsinkiläisten taide- ja kulttuurilaitosten välityksellä. Lasten ja vanhusten kulttuuripalveluihin kiinnitetään uutta huomiota. Eri taide- ja kulttuurilaitoksia sekä kaupungin virastoja kannustetaan keskinäisen ja kolmannen sektorin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Sivistystoimi toteuttaa yhdessä terveydenhuollon ja sosiaalitoimen kanssa toimintatapoja, jotka vahvistavat kulttuurin, taiteen ja liikunnan hyödyntämistä osana päivittäistä hoivatyötä.

3.1 Lasten- ja nuortenkulttuuri Helsingissä

Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oikeus taiteen, kulttuurin ja liikunnan harrastamiseen. Pienimpien lasten kohdalla tavoite toteutuu varhaiskasvatuksessa heidän lähiympäristössään. Koulujen aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä koulun kerhotoimintaa lisäämällä vahvistetaan mahdollisuutta kokeilla eri harrastusmuotoja ilman pitkäaikaista sitoutumista. Lasten harrastustoiminta liitetään entistä kiinteämmin koulupäivän yhteyteen, jotta perheille jää enemmän aikaa yhdessäoloon. Kaupungin eri hallintokuntien, koulujen ja taidelaitosten yhteistyö on näiden palveluiden onnistumisen edellytys.

Koulut ovat lasten ja -nuortenkulttuurin keskeisimpiä toimijoita ja niiden kulttuuritoimintaa lisätään. Helsingissä toimii useita ala- ja yläkouluja, joissa painotetaan taito- ja taideaineita sekä liikuntaa. Lukion voi suorittaa myös kolmessa taidelukiossa tai liikuntalukiossa.

3.1.1 Kaupungin lastenkulttuuripalvelut

Lastenkulttuuripalvelut jaetaan lasten omaan kulttuuriin, kulttuurin tekemiseen lasten kanssa sekä lapsille suunnattuun kulttuuritarjontaan. Nuorten kulttuurissa oma tekeminen ja valinnat vahvistuvat. Helsingin kaupungin tuottamien lastenkulttuuripalveluiden lisäksi alalla toimii monia lastenkulttuuria tekeviä järjestöjä ja yhteisöjä.

Lasten ja aikuisten yhteistä ajankäyttöä voidaan monipuolistaa kulttuuripalveluiden avulla. Aikuisten ja lasten yhteisiä kulttuuripalveluita tarvitaan lisää, sillä perheen parissa omaksutut tavat käyttää kulttuuria toistuvat ja tuntuvat luontevilta myös aikuisena. Pohja kulttuurin tarjoamalle hyvinvoinnille luodaan lapsuudessa.

Kulttuurikeskus tuottaa lasten kulttuuripalveluja Annantalossa ja alueellisissa kulttuurikeskuksissa. Lisäksi se tukee taideoppilaitoksia. Annantalo tarjoaa ammattitaiteilijoiden opetuksessa kouluajalla ja sen ulkopuolella mahdollisuuden tehdä ja kokea taidetta. Opetusta annetaan suomen ja ruotsin kielillä. Annantalossa kehitetään taidekasvatuksen menetelmiä yhteistyössä valtakunnallisen Taikalamppuverkoston ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Helsingissä toimivien taidelaitoksien pedagoginen toiminta on keskeinen osa taidekasvatusta.

Lapset ja nuoret ovat yksi Helsingin taidemuseon tärkeimmistä kävijäryhmistä. Suuri osa museopedagogisista palveluista on suunnattu heille. Lapset ja nuoret tavoitetaan ryhminä koulujen ja päiväkotien kautta ja vapaa-ajalla perheen tai ystävien kanssa. Kaikkia museon näyttelyitä pyritään avaamaan myös lapsikävijöille opetusmateriaalien ja tapahtumien kautta. Lisäksi museon ohjelmistoon sisältyy näyttelyitä, joissa lapset ja nuoret ovat ensisijainen kohderyhmä.

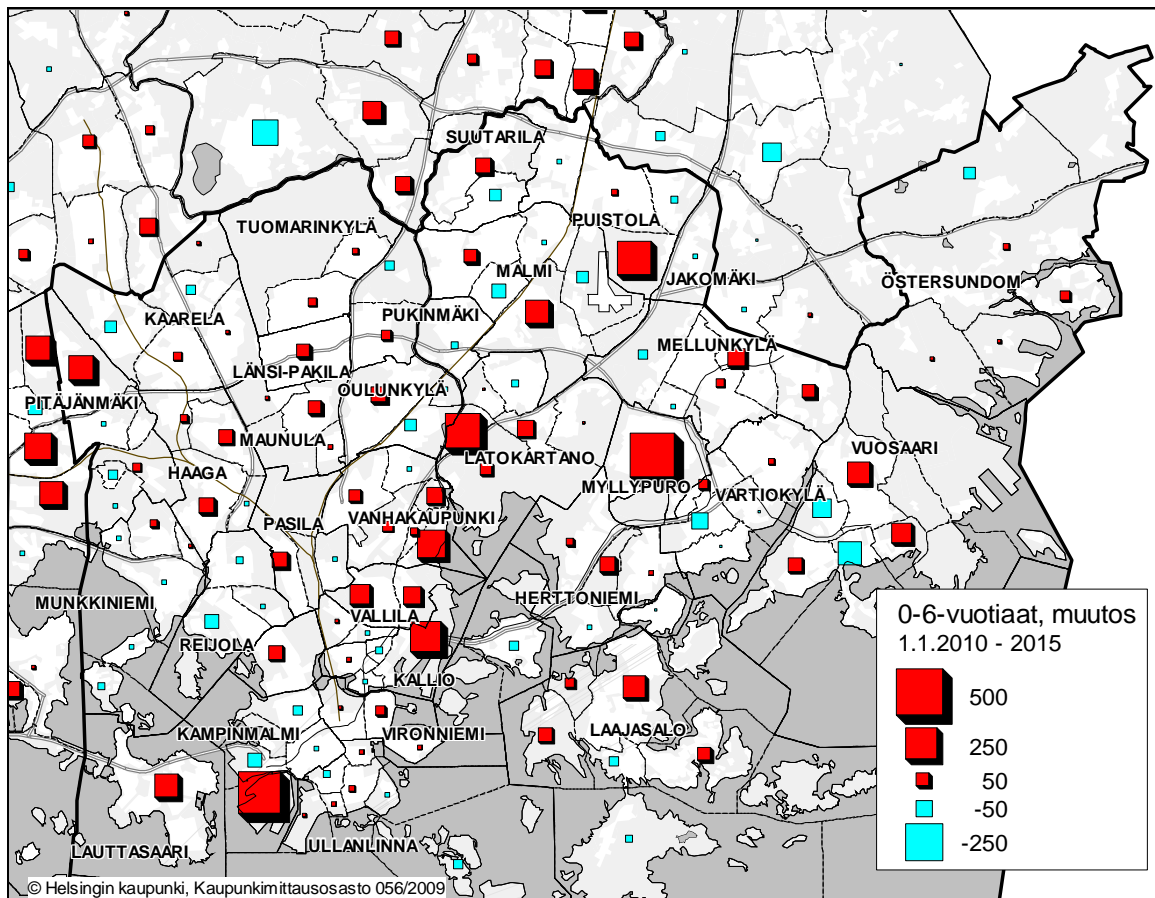
Helsingin kaupunginmuseon tavoitteena on olla museopedagogiikan johtava toimija Suomessa. Helsingin kaupunginmuseo keskittää pääosan palveluistaan lapsille ja nuorille Sederholmin taloon, joka tarjoaa elämykselliset puitteet mm. erilaisille työpajoille. Museopedagogisia palveluita tarjotaan kuitenkin kaikissa museon toimipisteissä.

Kirjasto on lapsille ja perheille luonteva lähipalvelu. Kirjastoon on helppo tulla ja se on turvallinen kohtaamispaikka. Kirjastoissa kehitetään jatkuvasti uusia toimintamuotoja, joilla sanataidetta ja tiedonhalua tehdään jo varhain lapsille tutuksi. Kirjaston tavoitteena on luoda puitteet omaehtoiselle itsenäiselle kulttuurin harrastamiselle.

Helsingin kaupunginorkesteri laajentaa yhteistyötään opetusviraston ja pääkaupunkiseudun musiikkiopistojen kanssa. Oppilasryhmät pääsevät maksutta kaupunginorkesterin sinfoniakonsertteihin ja aamupäivisin kenraaliharjoituksiin. Kaupunginorkesterin kummilapset -yleisökasvatusprojektin kokemuksia hyödynnetään suunniteltaessa konserttitoimintaa Musiikkitaloon. Musiikkitalon monipuoliset tilat ja orkesterien yhteistyö Sibelius-Akatemian ja ulkopuolisten toimijoiden kanssa luo uusia mahdollisuuksia konserttien ja oheisohjelmien toteuttamiseen.

Helsingin kaupunginteatterin perheteatteritarjonnassa on esityksiä alle kouluikäisistä nuorisoon ja yleisyydestä suuri osa on suunnattu lapsille. Tarjolla on kaikille avointa toimintaa, erityisesti päiväkoti- ja koululaisryhmille sekä perheille suunnattua teatteri- ja tanssityöpajoja, teatterivierailuja sekä pitempiä taidekasvatusprojekteja. Kaupunginteatteri on kiertänyt helsinkiläisissä alakouluissa ja järjestää koululaisten kesälomalla teatterileirejä.

0-6-vuotiaat: muutos osa-alueittain 1.1.2010–2015

Lähde: Helsingin tietokeskus

3.1.2 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma (LASU)

Helsingin kaupunginvaltuusto hyväksyi vuosille 2009–2012 lakisääteisen *Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman* (LASU). Sen keskeisiä tavoitteita ovat lasten ja nuorten turvallinen kasvu, vanhemmuuden vahvistuminen, lasten ja nuorten yhteisöllisyyden lisääntyminen sekä nuorille turvattu koulutus- ja työllistymispolku.

Lasten hyvinvointi on eriytynyt Helsingissä. Lapsiperheiden pienituloisuus on kasvanut, erityisesti yksinhuoltajien ja maahanmuuttajataustaisten perheiden köyhyys. Lastensuojelun sekä lasten ja nuorten mielenterveyshoidon tarve on lisääntynyt. Näistä syistä johtuen lapsilla ja nuorilla on erilaiset mahdollisuudet harrastamiseen ja itsensä toteuttamiseen.

Lasten ja nuorten osallistuminen kulttuuritoimintaan ei saa olla riippuvaista alueellisesta sijainnista tai perheen taloudellisesta tilanteesta. Hyvinvointisuunnitelma edistää poikkihallinnollista yhteistyötä. Kulttuurihankkeissa edistetään yksityisen ja kolmannen sektorin palveluntuottajien mahdollisuuksia tuottaa toimintaa.

Lasten ja nuorten mahdollisuuksia osallistua itse elinympäristöönsä ja heille suunnattuja toimintoja käsitteleviin suunnitelmiin ja niiden toteuttamiseen painotetaan. Kulttuurin LASU-hankkeissa etusijalla ovat loma-ajantoiminta, syrjäytymisvaarassa olevien lasten ja nuorten tavoittaminen, harrastusmahdollisuudet, koulujen iltapäivätoiminta ja kerhot.

Kulttuurin ja liikunnan harrastaminen omalla asuinalueella heti koulupäivän jälkeen vapauttaa aikaa perheiden yhteisille illoille. Alueellisiin nuorisotaloihin perustetaan uusia harrasteryhmiä, jotka tarjoavat varhaisnuorille edullisen mahdollisuuden pitkäkestoiseen kulttuuriharrastukseen omalla asuinalueellaan.

Koulujen avautuminen ja vuorovaikutus ympäristön toimijoiden kanssa on tärkeää. Koulutiloja voi saada maksutta harrastustoimintaan iltapäivien aikana. Tämä edistää oppilaitosten mahdollisuutta toimia eri kaupunginosissa. Järjestöt, yhdistykset ja taideoppilaitokset käyttävät koulutiloja iltaisin monimuotoisen kulttuuritoiminnan järjestämisessä.

3.1.3 Kulttuuria kouluihin

Kulttuuria kouluihin on kaupunkitason yhteistyöohjelma, jonka tavoitteena on säännöllisten ja helposti lähestyttävien toimintatapojen kehittäminen koulujen ja taidelaitosten välille. Hankkeella tuetaan opetustyötä avaamalla opettajille taidetta oppimisympäristönä. Toisaalta kulttuuritoimijoiden kouluille suuntaamia palveluita ohjataan vastaamaan koulujen tarpeita.

Kulttuuria kouluihin -hanke vahvistaa taidekasvatuksen asemaa osana helsinkiläisten koulujen opetusta. Se kuuluu Helsingin kaupungin Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman kärkihankkeisiin (LASU).

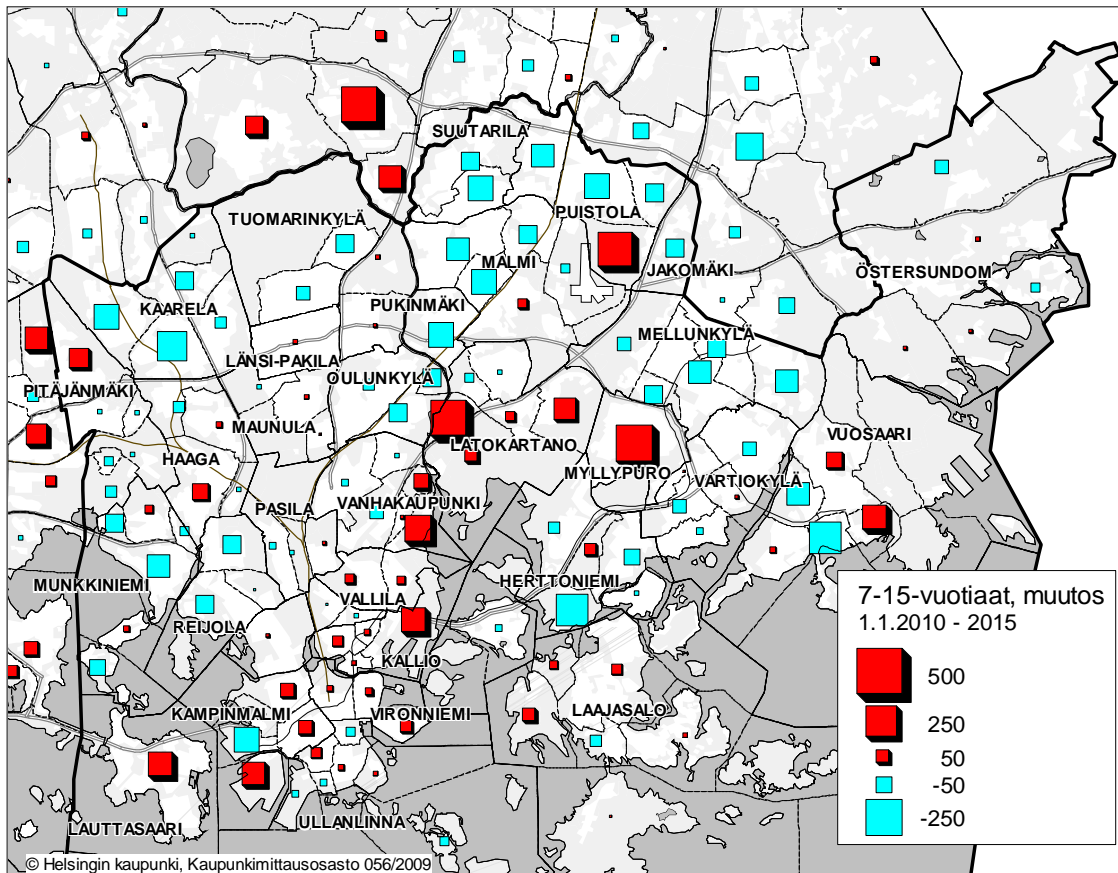
Kukin koulu laatii toimintasuunnitelmaansa kulttuuriosion, johon kirjataan yhteistyö taidelaitosten kanssa. Näin kulttuuri tulee näkyväksi osaksi koulun toiminnan suunnittelua. Koulun oppilaat voivat osallistua kulttuuritoiminnan suunnitteluun. Hankkeen avulla taide ja kulttuuri tuodaan osaksi myös muiden kuin varsinaisten taideaineiden opetusta. Tämä edellyttää toiminnan sisällyttämistä koulupäivään joustavasti.

Yhtenäinen koulujärjestelmä tarjoaa mahdollisuuden tuoda kulttuuritoimintaa jokaisen lapsen ulottuville riippumatta perheen sosioekonomisesta asemasta. Näin kulttuurisisällöt tavoittavat kokonaiset ikäluokat ja ne koskevat kaikkia peruskoulun luokka-asteita.

Kulttuuri- ja taidelaitokset sekä julkisin varoin tuettu taidetoiminta edistää koululaisten oppimista, yleissivistystä ja kansalaistaitoja sekä ennen kaikkea hyvinvointia. Samalla edistetään koululaisten ja muun yhteiskunnan vuorovaikutusta sekä tuodaan kulttuuripalveluille uusia yleisöjä.

Kulttuuria kouluihin -kokonaisuus aloitetaan suomen ja ruotsinkielisinä pilottihankkeina. Hankkeen toteutuminen edellyttää koululaisten vierailuihin liittyvien kuljetusten järjestämistä. Hanke nivotaan osaksi kuntakohtaisia opetussuunnitelmia.

7-15-vuotiaat: muutos osa-alueittain 1.1.2010–2015

Lähde: Helsingin tietokeskus

3.1.4 Lasten ja nuorten taiteen perusopetus

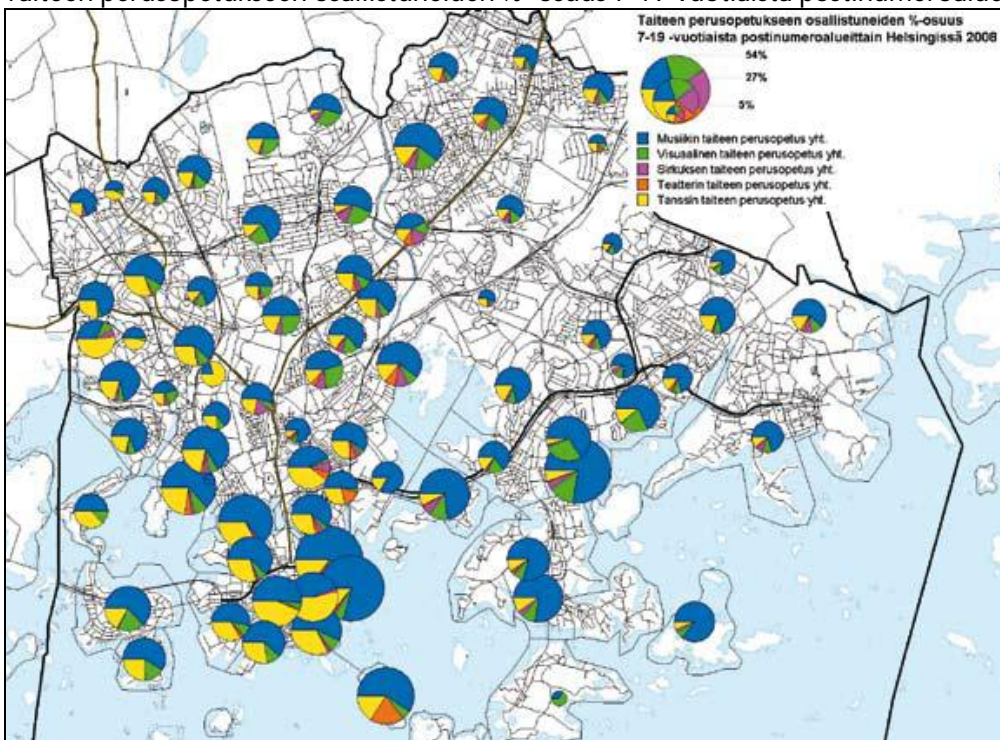
Yksityiset taideoppilaitokset järjestävät lapsille ja nuorille taiteen perusopetusta, jota Helsinki tukee avustuksin. Taiteen perusopetus on ensisijaisesti lapsille ja nuorille tarkoitettua pitkäjänteistä ja tavoitteellista taiteen opiskelua, josta voidaan periä kohtuullisia oppilasmaksuja. Opetus antaa oppilaalle valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua asianomaisen taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta voi myöntää oikeuden antaa taiteen perusopetusta, kun hakija esittää opetussuunnitelman, joka täyttää opetushallituksen kullekin taidealalle vahvistamat kriteerit. Taiteen perusopetus on jaettu kahteen oppimäärään, yleiseen ja laajaan. Helsinkiläisistä oppilaitoksista 17 saa valtionosuutta laajan oppimäärän toteuttamiseen. Yleistä oppimäärää opettavat laitokset saavat yleensä yksinomaan kaupungin tukea. Helsinki vahvistaa yleisen oppimäärän asemaa. Yleisen oppimäärän opetus perustuu usein ryhmäopetukseen, joka on yhteisöllistä ja edullisempaa järjestää.

Musiikki ja kuvataide ovat vakiinnuttaneet asemansa valtion ja kunnan tukemissa oppilaitoksissa. Helsinki jatkaa myös uusien taiteenlajien hyväksymistä taiteen perusopetuksen piiriin ja tukee niitä harkinnanvaraisin toiminta-avustuksin.

Kaupungin tavoitteena on taiteen perusopetuksen turvaaminen helsinkiläisille lapsille lähipalveluna eri puolilla kaupunkia kohtuullisin oppilasmaksuin. Osallistuminen taideopetukseen vaihtelee kaupungin eri alueilla, idässä ja kaupungin reuna-alueilla lapset osallistuvat opetukseen vähiten. Taiteen perusopetuksessa alueellisen tasa-arvon ja sukupuolten tasa-arvon toteutuminen on tärkeää. Koulutiloja ja muita julkisia tiloja rakennettaessa tulee taiteen perusopetuksen tilatarpeet ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

Taiteen perusopetukseen osallistuneiden %-osuus 7-19-vuotiaista postinumeralueittain Helsingissä 2008

Lähde: Helsingin kulttuurikeskus

3.1.5 Nuorten kulttuuri Helsingissä

Helsingissä on muuta maata enemmän nuoria aikuisia. Nuorten oma kulttuuri on sarja päällekkäisiä valta-, ala- ja vastakulttuureja, jotka kietoutuvat toisiinsa. Keskeistä kulttuuritoiminnassa on, että nuoret ovat itse vahvasti mukana suunnittelussa ja toteutuksessa.

Nuorten kulttuuriharrastamisessa on suuria yksilökohtaisia eroja: osalla harrastuksia on useita, toisilla ei ainoatakaan. Erityisesti poikien saaminen mukaan kulttuuritoimintaan on haaste. Yksi vaikeimmista kohderyhmistä on 13–18-vuotiaat, joilla kaveripiirin merkitys korostuu ja pitkäjänteiset harrastukset jäävät helposti. Nuorille on tyyppillistä halu kokeilla eri kulttuurimuotoja. Kulttuuritarjonnassa tulee olla lyhytkestoisia vaihtoehtoja, mutta näiden jälkeen tulee olla myös mahdollisuus edistyä harrastuksiensa parissa.

Kulttuuritoimintaan osallistuminen antaa kokemuksen siitä, että yhteisöllisellä toiminnalla voi vaikuttaa. Nuorten kansalaistoiminnalle on annettava toimintamahdollisuudet kaupungissa. Helsingin omien nuorten kulttuuripalveluiden lisäksi nuorten parissa toimii monia järjestöjä ja yhteisöjä, mm. monikulttuurisia nuorisojärjestöjä. Nuorten kulttuuritoiminta verkossa kasvaa ja mm. sosiaalisen median käytön muodot muuttuvat. Jotkut taiteenlajit, kuten pelikulttuuri ja valokuvaaminen, yleistyvät osana verkkomaailmaa.

Nuorille avoimet ja epäkaupalliset tilat ovat tärkeitä. Kaupunkitilat ovat näyttäytymisen ja kavereiden tapaamisen areenoita sekä oman identiteetin vahvistajia. Heille tärkeitä ovat mm. aukioiden ja puistojen ilmaisfestivaalit. Nuoria kiinnostavat sekä suur tapahtumat että lähitoimintakin. Ikäryhmän vanhetessa tapahtuman sijainnilla ei enää ole suurta merkitystä. Nuorisokulttuuriset virtaukset kuten skeitti, graffititaide, parkour ovat osa kaupunkikulttuuria. Parhaimmillaan ne voivat olla rajat ylittävää kaupungin elävöittämistä ja mielipiteiden ilmaisukeino.

Kaupungin hallintokunnista nuorten kulttuuriin keskittyy nuorisosiainkeskus. Myös muilla kaupungin hallintokunnilla on nuorisokulttuuriin liittyviä toimintoja. Taidelaitoksilla on nuorille suunnattua yleisötyötä, ja kirjastolle he ovat erityisen tärkeä kohderyhmä.

Nuorisosiainkeskus painottaa työtä nuorten, nuorten toimintaryhmien, nuorten järjestöjen ja kolmannen sektorin sekä muiden kaupungin hallintokuntien kanssa. Nuorten kulttuurinen toiminta tapahtuu ns. ruohonjuuritasolla, jossa nuorten mahdollisuudet vahvistuvat. Nuorisosiainkeskuksella on 50 lähinuorisotalon verkosto, joissa musiikin harrastaminen on suosituin kulttuurimuoto. Loma-ajalle järjestetään yhdessä nuorten ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa toimintaa.

Kulttuurikeskuksen nuorille suunnatut yläkoulujen, lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opetusohjelmaan sisällytetyt kulttuurikurssit lisäävät elämyksellistä oppimista ja taiteen tuntemusta. Kulttuurikursseilla käsitellään ajankohtaisia yhteiskunnallisia teemoja taiteen ja tieteen keinoin.

Helsingin taidemuseo, kaupunginmuseo ja kaupunginteatteri antavat nuorille mahdollisuuden osallistua toimintaansa sekä katsojan, kuulijan ja tekijän rooleissa. Näillä jokaisella taidelaitoksella on pedagogiikasta vastaava työntekijä, jonka tehtävänä on suunnitella toimintaa nuorille.

3.2 Aikuisten kulttuuripalvelut

Yksityiset ja julkiset tahot tarjoavat helsinkiläisille kulttuuripalveluja. Lähes koko Helsingin kulttuuritarjonta on suunnattu aikuisille. Myös eri alojen järjestöt, seurakunnat, vapaan sivistystyön toimijat, taiteilijat sekä vapaaehtoiset tekevät kulttuurityötä kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Helsingissä kunnan tuottamia kulttuuripalveluja aikuisille tarjoavat ensisijaisesti sivistystoimen alaiset virastot ja niiden tukemat taidetoimijat. Aikuisille suunnattuja kulttuuripalveluja käsitellään kaikissa tämän kulttuuristrategian luvuissa.

Kaupungin tarjoamat kulttuuripalvelut ovat kaikkien kaupunkilaisten käytössä ilmaiseksi tai edulliseen hintaan. Palveluja tarjotaan eri kaupunginosissa ja toiminnassa otetaan huomioon esteettömyyden periaatteet. Kulttuuritarjonnasta tiedottaminen on osa palvelukokonaisuutta.

Kirjasto on oppimisympäristö ja tiedonsaannin paikka, suosituin kunnallinen sivistys- ja kulttuuripalvelu. Suosion taustalla on käyttäjien tarpeista lähtevä kysyntään vastaaminen sekä maksuton palvelutarjonta. Kaikille avoimessa tilassa on tarjolla monipuolisten kokoelmien lisäksi tietoteknisiä palveluita. Kattava kirjastoverkko takaa sen, että kirjasto on helposti kaikkien saavutettavissa. Samalla kirjastoverkko on käyttöliittymä kaupungin tarjoamiin kulttuuripalveluihin ympäri kaupunkia. Kirjastotilat ovat ahkerassa käytössä, ja käyttöä voidaan lisätä tarjoamalla tiloja aukioloaikojen ulkopuolella esimerkiksi asukasyhdistysten ja harrastajaryhmien käyttöön.

Helsingin taidemuseo tarjoaa monipuolisia taide-elämyksiä ja palvelee mahdollisimman erilaisia kävijäryhmiä. Tavoitteena on lisätä uusien kävijäryhmien kiinnostusta kuvataiteeseen. Taidemuseo tuo taiteen osaksi ihmisten elämää ja avaa uusia näkökulmia visuaaliseen ympäristöön. Taidemuseon museopedagogisen toiminnan ytimenä on saavutettavuuden parantaminen.

Helsingin kaupunginmuseo tarjoaa eri elämänvaiheissa oleville ihmisille aineksia ymmärtää nykyelämän ilmiöitä ja niiden taustoja. Syventämällä historiallista tietoisuutta ja yhteisöön kuulumisen tunnetta museo lisää kaupunkilaisten hyvinvointia ja turvallisuutta. Aikuisille lisätään osallistavaa toimintaa. Museo toimii aiempaa enemmän seinänsä ulkopuolella.

Helsingin kaupunginorkesteri tarjoaa Musiikkitalossa musiikin eri lajityyppejä edustavia konsertteja. Konserttitoiminnassaan orkesterilla on käytössä Musiikkitalon uusi taltiointi- ja lähetystekniikka.

Helsingin Kaupunginteatteri on maamme suurin ammattiteatteri. Teatterin toiminnassa keskeisiä ovat kaksikielisyys (Lilla Teatern), laaja perheteatteritarjonta, oma tanssiryhmä Helsinki Dance Company sekä muu teatteritarjonta. Teatteri toteuttaa yhteiskunnallista tehtäväänsä myös laajalla yleisötyötoiminnalla, jota kehitetään.

Liikuntaviraston tarjoamat palvelut ovat kattavasti kaikkien asukkaiden käytössä, lähellä heidän omaa asuinympäristöään. Liikuntavirasto uudistaa oman strategiansa vuonna 2011.

Kulttuurikeskuksen kulttuuripalveluissa korostuu taiteen merkitys. Alueelliset kulttuuritalot ja erityistoimipaikat ovat palvelutuotannon keskeisiä osia, joissa tarjotaan ensisijaisesti esittävää taidetta. Kulttuurikeskuksen avustusjärjestelmä on toinen tärkeä väline kulttuuripalveluiden tuottamisessa erityisesti taide- ja kulttuuri-instituutioiden ulkopuolella.

Helsingin suomenkielisen työväenopiston ja Arbiksen toiminta perustuu vapaan sivistystyön periaatteisiin, joissa tuetaan yksilön monipuolista kehittymistä ja oikeutta elinikäiseen oppimiseen. Työväenopistot korostavat oppimisen, itse tekemisen ja taideharrastamisen merkitystä osana ihmisten arkea ja

hyvinvoinnin edistämistä. Väljät ja joustavat opetussuunnitelmat mahdollistavat nopean reagoinnin kuntalaisten oppimistarpeisiin.

Kurssien ja luentojen lisäksi opistoissa on lukuisia kulttuuritapahtumia, konsertteja, näyttelyitä ja esityksiä. Tavoitteena on antaa taiteiden vastaanottamiseen tarvittavia tietoja ja järjestää mahdollisuuksia omaan taiteelliseen ilmaisuun eri taitotasolla. Kulttuuriperinteiden vaaliminen ja siirtäminen on myös osa opistotyötä. Oppilaitoksen sisällä tehdään taide- ja kulttuuriaineiden välillä yhteistyötä, ja yhteistyö ulkopuolisten toimijoiden kanssa on säännöllistä.

Työväenopistossa järjestetään aikuisille harrastajille taiteen perusopetusta käsitöissä, kuvataiteissa, musiikissa ja teatteri-ilmaisussa. Sen tavoitteena on antaa opiskelijalle mahdollisuus opiskella taideaineita pitkäjänteisesti, tavoitteellisesti ja tarjota mahdollisuus alan jatko-opintoihin.

KURSSILAISMÄÄRÄT SUOMENKIELISEN TYÖVÄENOPISTON KURSSEILLA 2010		
	Taidekursseille ilmoittautuneet	Tapahtumissa kävijöitä***
Kirjallisuus, lausunta, teatteri	3628	3 250
Kuvataiteet	7468	13 300
Musiikki	7195	6 600
Yhteensä	18291	23 150
*** luvut ovat arvioita		
Luvut sisältävät tavallisen opetuksen, avoimen yliopiston, maksupalvelu- ja henkilöstökoulutuskurssit. Mukana ei ole avoimen oppimisympäristön opetus eikä tutor-opetus		
Lähde: Sto, Lyytinen, tilastoja 28.2.2011		

3.3 Senioreiden ja vanhusten kulttuuripalvelut

Suomalainen yhteiskunta on uudenlaisten haasteiden edessä väestön ikääntyessä voimakkaasti. Yli 85-vuotiaiden määrä tulee kolminkertaistumaan vuoteen 2040 mennessä. Vanhustenhuollon painopiste on siirretty laitos- ja avohoidosta kotona asumisen tukemiseen. Ikäihmisille pyritään tarjoamaan palveluja niin, että he pystyvät asumaan kotona ja tutussa ympäristössä mahdollisimman pitkään.

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn turvaaminen edellyttää uudenlaista yhteistyötä. Luovalla toiminnalla ja taiteella on moninaisia ennaltaehkäiseviä vaikutuksia ikääntyneiden terveyteen ja elämänlaatuun. Fyysisen kunnon heiketessä taiteen avulla voidaan vahvistaa tunnetta oman elämän hallinnasta. Ikääntyneen väestön fyysinen kunto vaihtelee ja samoin heidän kulttuuritottumuksensa. Tämä tulee ottaa huomioon palveluja suunniteltaessa.

Hoivayhteisöissä asuvien huonokuntoisten ikäihmisten mahdollisuus osallistua ja luoda itse kulttuuria ja taidetta vaatii erityisiä toimia. Kulttuurilaitosten palveluita tulee tuoda yhä enemmän ikäihmisten ulottuville palvelukeskuksiin ja -taloihin.

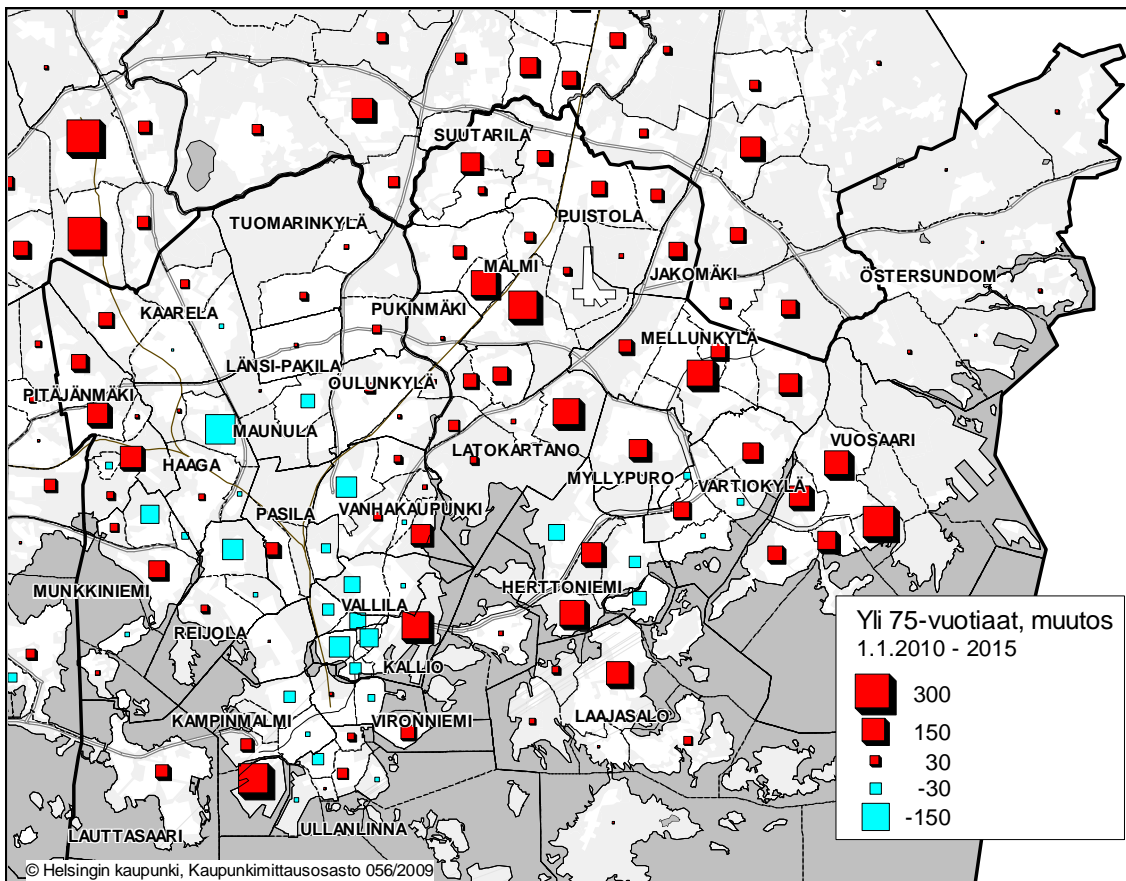
Taide- ja kulttuuritapahtumien yhteisöllisyys ennaltaehkäisee syrjäytymistä. Saavutettavuus on tärkeää taide- ja kulttuurilaitoksissa. Kulttuuripalveluja suunniteltaessa otetaan huomioon myös kotona asuvat vanhuksia.

Helsingissä taiteilijat, taidelaitokset ja -koulut, vapaan sivistystyön toimijat, kolmannen sektorin järjestöt ja organisaatiot, seurakunnat sekä vapaaehtoiset edistävät toiminnallaan eri tavoin ikäihmisten hyvinvointia.

Helsingin kaupungin työväenopistossa on ikäihmisille suunnattuja kursseja ja harrastusmahdollisuuksia eri taiteiden alueilta. Helsingin taidelaitoksissa otetaan ikääntyneet huomioon ottamalla ohjelmistoihin teemoja ikäihmisten elämästä ja järjestämällä opastuksia ja tilaisuuksia myös päiväsaikaan. Opastukset ja työpajat on mahdollista muokata senioriryhmille sopiviksi ja työpajatyöskentely sopii erityisen hyvin muistisairaiden kanssa työskentelyyn. Näiden palveluiden kysyntä on voimakkaassa kasvussa.

Ikääntyneiden hyvinvointipalvelujen turvaamisessa erityishaasteena on kasvava vieraskielisten määrä pääkaupunkiseudulla. Ikääntyessä muun kuin äidinkielen taito heikkenee, joten palvelun saamisen tarve omalla äidinkielellä kasvaa. On tärkeää huomioida eri kieliä puhuvien erityiset kulttuuritarpeet.

Kulttuurin ja hyvinvoinnin edistämistä tuottavien palvelurakenteiden suunnittelussa on yhä tärkeämpää julkisen, kolmannen ja yksityisen sektorin toimijoiden yhteistyö. Sen kautta voidaan parantaa palveluiden koordinaatiota, tiedonkulkua, sukupolvien välistä vuorovaikutusta ja tehostaa taloudellisten resurssien käyttöä.

Yli 75-vuotiaat: muutos osa-alueittain 1.1.2010–2015

Lähde: Tietokeskus

Monien kulttuurien Helsingissä erilaisilla kulttuurialoilla on tilaa kasvaa ja uudistua. Helsingin kulttuurielämä levittäytyy myös keskusta-alueen ulkopuolelle ja eri kaupunginosissa järjestetään asukasjärjestöjen aloitteesta runsaasti kulttuuritapahtumia. Helsinki on taiteilijoiden kaupunki, jossa asuu valtaosa Suomen eri taiteen alojen taiteilijoista. Vapaan kentän tekijöistä suurin osa työskentelee Helsingissä. Helsinki tukee osaltaan taiteilijoiden työskentelymahdollisuuksia avustusten sekä esiintymis- ja harjoitustilojen muodossa. Helsinki on kaksikielinen kaupunki, ja suomenruotsalainen kulttuuri on osa Helsingin kulttuurielämää. Kulttuurin saavutettavuus on kaikkien oikeus. Vähemmistöjen ja eri kieliryhmien tarpeet tulee huomioida.

4.1 Tukea taiteelle

Helsingissä kaupungin kulttuuritoimen käytettävissä olevista varoista yli puolet ohjataan avustuksina helsinkiläisille taideinstituutioille, -oppilaitoksille, -produktioille ja ammattitaiteilijoille. Lisäksi tuetaan alueellisia kulttuuriprojekteja.

Valtionosuusjärjestelmä (VOS -järjestelmä) tukee vakiintuneen aseman saavuttaneita kulttuurilaitoksia. Vapaan kentän rahoitusta on lisätty, mutta valtaosa julkisesta tuesta kohdistuu edelleen olemassa oleviin rakenteisiin. Kaupungin tukea myönnetään vapaalle kentälle, joka usein jää valtionavustusten ulkopuolelle.

Tuki taiteelle kohdistuu tulevaisuudessa myös toimenpiteisiin, jotka lisäävät taiteen läsnäoloa kaikessa yhteiskunnallisessa toiminnassa, opetuksessa, hoivatyössä ja vapaaehtoisvoimin toteutetuissa projekteissa. Helsingin avustusjärjestelmää kehitetään niin, että se pystyy reagoimaan uusiin ilmiöihin, osaa ottaa hallittuja riskejä ja vastaa tekijöiden tarpeisiin.

Kaupungin tuottamien kulttuuripalveluiden rinnalle ja tueksi haetaan yhteistyömahdollisuuksia kolmannelta sektorilta – Helsingin taidekenttä on suurelta osin yhdistys- ja säätiöpohjaista. Näiden vakinaisten toimijoiden ja vapaan kentän tuottamien kulttuuripalveluiden mahdollisuudet nähdään suurina kaupungin roolin painoutuessa yhä enemmän avustuksiin ja kulttuuripalveluiden toteuttamisen tukemiseen.

Kulttuuripalvelujen tuottamisessa painotusta siirretään avustusjärjestelmän kehittämiseen siten, että esimerkiksi uusien alueiden tarvitsemat kulttuuripalvelut voidaan toteuttaa kumppanuushankkeina avustamalla yhteisöjä, jotka tuottavat halutun toiminnan oli se sitten tilahanke tai palvelu. Pääosa taiteen tukemiseen tarkoitetuista määrärahoista tulee käyttää sisältöihin.

Kaupunginvaltuuston linjausten mukaisesti uusien alueiden ja merkittävien yksittäisten rakennushankkeiden investointikuluista yksi prosentti ohjataan taidehankintoihin ja muihin kulttuuriprojekteihin (katso kohta 5.1.)

Prosenttiperiaatteen laajentaminen kulttuuriprojekteihin edellyttää kulttuurikeskuksen avustuksen kasvattamista. Tämä on kustannustehokkain tapa toimia ja estää päällekkäisten rakenteiden syntyminen.

Avustusten lisäksi toinen merkittävä tukimuoto taiteelle on kohtuuhintaisten esitys-, esiintymis- ja työskentelytilojen tarjoaminen kaupungissa. Helsingissä on rakennettu sekä kaupungin että valtion toimesta uusia tiloja sekä otettu käyttöön vanhoja rakennuksia taiteelle ja taiteilijoille.

AVUSTUKSET HELSINKILÄISILLE KULTTUURITOIMIJOLLE				
	Helsinki 2010	Valtio 2010	Oma rahoitusosuus 2010	Katsojat 2009
Teatterilain piiriin kuuluvat ammattiteatterit	3 267 000	19 051 032	10 233 708	416 413
Teatterilain ulkopuoliset ammattiteatterit	710 000	1 185 000	1 447 732	67 381
Tanssitaide	65 300	230 000	2 667 454	12 641
Musiikkioppilaitokset, lakisääteiset	3 198 474	8 325 387	6 000 862	-
Musiikkioppilaitokset, harkinnanvaraiset	695 700	51 710	2 453 986	-
Kuvataide	714 390	864 081	1 592 335	90 185
Museot	1 043 460	2 108 272	926 940	112 779*
Festivaalit	2 030 165	680 000	4 023 426	491 511
Muu musiikkitoiminta	981 394	1 095 751	1 969 945	140 250
Muu sivistystoimi	271 950	289 387	2 930 730	46 427
KKLK:n jakamat avustukset vuonna 2010	1 875 167	-	-	-
Kaikki yhteensä	14 853 000	33 880 620	34 247 118	1 302 476
*Vuoden 2008 katsojatilasto				
Lähde: Helsingin kulttuurikeskus				

4.2 Taiteilijoiden ja taiteen Helsinki

Monet keskeisimmistä luovan alan työpaikoista sijaitsevat Helsingissä. Kuitenkaan kaikille taiteen ammattilaisille ei nykyisellään riitä palkkatyötä, taiteilija-apurahoja tai muuta ulkopuolista tukea taiteen tekemiseen. Yhä useampi taidekoulusta valmistuva taiteilija saa toimeentulonsa taiteen soveltavilta alueilta. Parhaimmillaan tällä on myönteistä merkitystä tekijän omalle kehitykselle taiteilijana.

Freelance- taiteilijat ovat keskittyneet pääkaupunkiseudulle. Kohdeavustukset on suunnattu erityisesti helsinkiläisille ammattitaiteilijoille uusien esittävän taiteen tai ympäristötaiteen produktioiden tuottamiseen Helsingissä. Niillä on merkittävä työllistävä, taloudellinen ja kulttuurinen vaikutus. Monitaiteisuus asettaa uudistusvaatimuksia tukijärjestelmille, jotka perustuvat taiteenaloittaiseen jakoon. Myös taiteilijoiden kansainvälistä toimintaan ja verkostoitumista avustetaan. Kansainvälistä taiteilijavaihtoa edistetään avustamalla residenssitoimintaa järjestäviä tahoja.

VAPAAN KENTÄN TAITEILIJOIDEN MÄÄRÄ SUOMESSA	
Taiteenala	Vapaan kentän taiteilijat
Näyttämötaide	1500
Säveltaide	2500
Tanssi	900
Sirkus	300
Performanssi	200
Yhteensä	5400
Lähde: VARES-loppuraportti	

Tanssi

Tanssin alalle valmistuu paljon uusia tekijöitä, esitysmäärät, festivaalit ja tanssitapahtumat ovat lisääntyneet. Tanssikulttuurin ytimessä on taidetanssi, mutta siihen kuuluvat myös tanssin harrastaminen, tanssin soveltavat muodot, tanssiurheilu ja seurataanssi. Tanssi liittyy myös viihde- ja kulttuuriteollisuuteen. Suomalainen tanssin kenttä on nopeasti kansainvälistymässä ja joillain ryhmillä tulot koostuvat merkittävästi ulkomaisista lähteistä.

Suurin osa maamme tuhannesta ammattitanssijasta toimii Helsingissä tai pääkaupunkiseudulla. Tanssi harrastuksena tavoittaa kolmanneksen suomalaisista. Tanssitaide on kansainvälistä ja helposti rajat ylittävää. Tanssitaiteen vapaan kentän perusrahoitus on pienimuotoista ja epäsäännöllistä niin valtiolta kuin kaupungilta. Instituutioiden ulkopuolella tapahtuvaa tanssia tuetaan tuotantokohtaisten avustusten kautta. Tämän toiminnan tavoitteena on mahdollistaa uusia ilmiöitä.

Tanssin tilakysymyksen ratkaisemiseksi ehdotetaan tanssin taloa. Katso kohta 5.2.5.

Elokuva

Elokvien kierto on nopeutunut. Elokvateattereiden vähentynyt määrä ja monisalisten elokvateattereiden ohjelmistopolitiikka vaikuttavat maahantuontiin ja tarjontaan. Pieniä yleisöjä tavoittelevat elokvat ovat taloudellinen riski Suomen elokvasäätiön maahantuontituesta huolimatta.

Entuudestaun tuntemattomien tekijöiden esittely on suurelta osin jäänyt elokvafestivaalien tärkeäksi tehtäväksi. Festivaalit yhdistävät elokvan katsomisen ja tapahtumakulttuurin. Niiden merkitys kaupungin elokvatarjonnan lajityyppien laajentajana ja monipuolistajana kasvaa edelleen. Eri lajityyppien festivaalit ovat Helsingissä kasvussa.

Elokvajakelun digitalisointi muuttaa teattereiden toimintaa. Kehitys mahdollistaa elokvan maailmanlaajuisen jakelun ja myös muun kuin elokvan esittämisen.

Helsinki voisi tulevaisuudessa kilpailla kansainvälisistä elokvatuotannoista ja niiden kautta saatavista taloudellisista hyödyistä nykyistä oleellisesti paremmin, jos valtio mahdollistaisi kansainvälisten elokvatuotantojen verohelpotukset useiden EU-maiden tapaan.

Elokvan asemaa on tarpeen johdonmukaisesti vahvistaa. Elokvan tukikeinoja voivat olla festivaalien tukemisen lisäksi muun muassa tilojen vuokraan liittyvä tuki laatuohjelmistoon sitoutuvalla toimijalla esimerkiksi Tennispalatsin kaltaisen kaupungin omistaman elokvatalon yhteyteen tai elokvanäytösten osto.

Helsinkiäisten elokvafestivaalien katsojat vuonna 2010 (täydentyy)		
	Myydyt liput	Kokonaiskävijämäärä**
HIFF- Rakkautta & Anarkiaa	48 261	53 310
Doc Point	14 108	27 000
Artisokka	1150	1400
Night Visions	5601	6757
Lens Politica	1500	2850
Kettupäivät	-	1 600
LOIKKA	-	545
HAFF		
Cinemaissi		
Animatricks		
KynnysKINO		
VinoKino		
* Myös kutsuvierasliput		
** Myös kutsuvierasliput ja seminaareihin jne. osallistuneet		
Lähde: Helsingin kulttuurikeskus		

Muotoilu

Muotoilu on Suomessa laajasti arvostettua ja tärkeä osa kansallista historiaa. Muotoilun ymmärtäminen osana arkea, kuluttajavalinnat, kestävä kehitys ja vaikuttamisen mahdollisuudet muotoilun keinoin ovat tärkeitä teemoja. Niiden avulla voidaan herätellä kansalaisten aktiivista otetta omaan ympäristöönsä. Muotoilun rooli korostuu maailman designpääkaupunkivuoden 2012 ansiosta.

Valtiorahoitteisten Designmuseon ja Suomen rakennustaiteen museon yhteisenä tavoitteena on saada yhteinen laajennusosa nykyisten museorakennusten väliin jäävälle piha-alueelle ja peruskorjata nykyiset

rakennukset. Punavuoreen ja Kaartinkaupunkiin on jo omaehtoisesti syntynyt designalue, jonka uusi arkkitehtuuri- ja muotoilukeskus täydentäisi.

Muotoilukasvatuksen tavoitteena on auttaa näkemään suunnittelun merkitys yksilön omassa ympäristössä, lisätä kiinnostusta muotoiluun ja antaa välineitä kansalaisvaikuttamiseen kansalaisena.

Visuaaliset taiteet

Visuaalisia taiteita ovat mm. maalaustaide, kuvanveisto, valokuva-, media- ja sarjakuvataide, taidegrafiikka, performanssi, taidekäsityö sekä yhteisö- ja ympäristötaide. Visuaaliset taiteet mahdollistavat kielelliset ja kansalliset rajat rikkovaa kerrontaa. Tämän ominaisuutensa kautta ne soveltuvat erityisen hyvin työskentelyyn eri kulttuureista olevien ihmisten kanssa, esimerkiksi maahanmuuttajien kotouttamisessa.

Teknologian kehityksen myötä ympäristömme muuttuu jatkuvasti yhä visuaalisuutta korostavammaksi. Tämä edellyttää hyvää visuaalista lukutaitoa, jota tulisi opiskella mahdollisimman nuoresta alkaen.

Pääkaupunkiseudulla toimivat maan tärkeimmät taidemuseot. Helsingin taidemuseo on yksi maan neljästä suurimmasta taidemuseosta. Taidemuseo lisää kuvataiteen yhteiskunnallista vaikuttavuutta työpajojen, yhteisöprojektien ja taidepedagogian kautta. Kaupunkiympäristön laatua ja viihtyvyyttä parannetaan julkisten taidehankintojen kautta. Ympäristötaide luo mahdollisuuden rakentaa odottamattomilla tavoilla teos kaupunkiympäristöön väliaikaisesti tai pysyvästi.

Kuvataiteilijat ovat kaikista taiteilijoista pienituloisimpia. Visuaalisten taiteiden alalla ei ole vakinaisia työpaikkoja samalla tavalla kuin näyttelijöille teattereissa tai muusikoille orkestereissa. Kuvataiteilijoille työhuoneiden saatavuus onkin tärkeä erityiskysymys Helsingissä.

Musiikki

Helsingissä on maan laajin musiikkitarjonta ja musiikin korkein koulutus on keskittynyt pääkaupunkiin. Helsingissä sijaitsee Kansallisoopperan lisäksi maan suurimmat orkesterit, Helsingin kaupunginorkesteri, Radion Sinfoniaorkesteri sekä Suomen ainoa vakinaisia työpaikkoja rytmimusiikin sektorilla tarjoava orkesteri UMO. Valtion että kunnan tukemien orkestereiden yleisötyön merkitys ja yhteiskunnallinen vastuu korostuu. Populaarimusiikin toimijoista 70 prosenttia on pääkaupunkiseudulla. Suomalaisten osaamista musiikin monilla alueilla tukee kehittynyt koulutusjärjestelmä sekä klassisen että rytmimusiikin aloilla.

Musiikkitalo toimijoinen (Helsingin kaupunginorkesteri, Radion sinfoniaorkesteri ja Sibelius-Akatemia) tarjoaa ohjelmistojensa rinnalla yhteistyötuotantoja, oheistapahtumia ja yleisökasvatusta. Musiikkitalon toiminnassa on tilaa myös muille toimijoille. Kahden orkesterin ja musiikkiyliopiston yhteistyöstä syntyy uutta kansainvälisesti merkittävää musiikkikulttuuria.

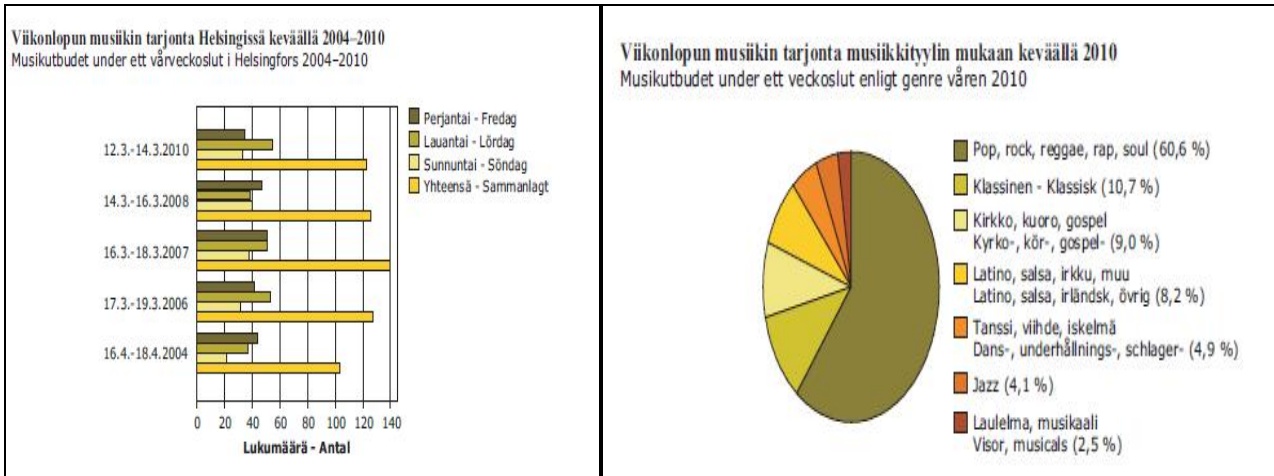
Tavoitteena on, että aiempaa laajemmat yleisöt ottavat musiikkitalon omakseen. Yleisötyön keinoja ovat hyvä palvelu, kohtuuhintaiset konsertit, erilaiset avoimet klubit, kouluyhteistyö, kenraaliharjoitukset, yleisötilaisuudet ja yhteisölliset tapahtumat.

Helsingissä sijaitsee useita esiintymispaikkoja sekä klassisen että populaarimusiikin esittämiseen. Suomen tunnetuimman keikkapaikan Tavastian rinnalle syntyy edelleen uusia klubeja ja tiloja, joissa on säännöllistä konserttitoimintaa. ELMU:n tavoitteena on Nosturin toiminnan siirtäminen Konepajahalliin Hietaniemen Telakkarantaan. Musiikin ammatti- ja freelance-kentän työ- ja harjoitustilojen puute on ongelma erityisesti rytmimusiikin alalla.

Helsingin kaupungin puistojen ja aukioiden käyttöä konserteille helpotetaan. Kaupungin omistamia maa-alueita on väliaikaisesti otettu musiikkimaailman tähtien keikkakäyttöön mm. Jätkäsaarella, Kalasatamassa sekä Senaatintorilla. Perinteisesti ulkomaiset rytmimusiikin vieraat ovat esiintyneet Helsingin urheiluhalleissa. Näiden toimintamallien edellytyksiä kehitetään kaupungin tapahtumastrategian linjausten mukaisesti.

Vuosina 2004–2010 tehdyn seurannan perusteella keväisten viikonloppujen musiikkitarjonnan kirjo on laaja. Helsingissä on keväisen viikonlopun aikana yli 120 tilaisuutta kuulla ja nähdä musiikkia erilaisissa konserteissa, keikoilla ja klubeilla.

Lähde: Keskinen & Nieminen: Musiikin tarjonta Helsingissä 2004 -2010.

Näyttämötaide

Helsingissä on laaja teatterikenttä. Kansalliset kulttuurilaitokset Suomen Kansallisteatteri ja Svenska Teatern, Helsingin Kaupunginteatteri sekä kahdeksan muuta lakisääteisen valtionosuustuen piiriin kuuluvaa teatteria toimivat kaupungissa. Lakisääteisen tuen ulkopuolella toimii kymmenien vapaiden ammattiteattereiden kenttä ja useita harrastelijateattereita, joita tuetaan harkinnanvaraisilla valtionavuuilla ja kaupungin avustuksilla.

Näyttämötaiteen kentällä toimivien laitosteattereiden ja vapaiden teatteriryhmien välillä on eroavaisuuksia niiden saamien tukien ja näyttelijöiden aseman suhteen. Vapaissa teatteriryhmissä palkattoman työn osuus on jopa 60 prosenttia.

Yhteistyö taidelaitosten, sosiaalisen sektorin, terveydenhuollon ja opetussektorin parissa tulee lisääntymään ja se tarjoaa uudenlaisia työmahdollisuuksia taiteilijoille. Yhteistyö näiden kenttien kesken kasvaa ja toimintatapoja selkiytetään.

Suomen Kansallisteatteri toteuttaa pioneerina ympäri Suomea kiertävän ns. viidennen näyttämön. Se ulottuu yhteiskuntaan uudella tavalla ja ainakin osalla kiertue-esityksistä tulee olemaan vahva sosiaalinen ulottuvuus. Tarkoituksena on rikkoa teatterin rajoja ja tekemisen tapoja.

Kulttuurikeskuksen alueellisissa keskuksissa on näyttämöt ammattiteattereiden että vapaan kentän esityksille. Vapaan kentän esitykset ovat vakiintuneet osaksi alueellisten kulttuurikeskusten ohjelmistoa. Kantakaupungin teattereiden vierailuja alueellisissa kulttuurikeskuksissa tuetaan.

TEATTERI- JA ORKESTERILAIN PIIRIIN KUULUVAT TEATTERIT JA OOPPERA 2000–2009					
	2000	2005	2007	2008	2009
Teattereita yhteensä	17	16	15	15	15
Teatterit	13	11	10	10	10
Tanssiteatterit	3	4	4	4	4
Ooppera	1	1	1	1	1
Omien esitysten esityskertoja yhteensä	4 021	3 829	3 747	3 777	3 688
Teatterit	3 302	3 168	3 132	3 072	3 019
Tanssiteatterit	372	363	417	446	405
Ooppera	347	298	198	259	264
Omiin esityksiin myytyjä lippuja yhteensä	1 078 439	1 054 613	990 166	1 010 456	972 287
Teatterit	725 083	786 034	753 760	724 938	687 629
Tanssiteatterit	128 493	73 796	73 851	76 369	66 322
Ooppera	224 863	194 783	162 555	209 149	218 336
Lähde: Tietokeskus					

Sirkustaide

Nyky sirkus on voimakkaassa kehitysvaiheessa Suomessa ja erityisesti Helsingissä. Uusia ryhmiä perustetaan jatkuvasti lisää, esitysten ja katsojien määrät ovat kasvussa.

Suvilahden Kaasutehtaan alueella toimivat kansalliset CIRCO – Uuden Sirkuksen keskus sekä Sirkuksen Tiedotuskeskus. Circon merkitys nykysirkuskentän kokoavana voimana vahvistuu. Se tarjoaa yhteistuotantomalleja myös maakuntien nykysirkusprojekteille. Keskuksessa on tilat sirkusammattilaisten harjoitus-, residenssi-, esitys- ja festivaalitoimintaan, sirkuksen soveltavan käytön projekteille sekä toimistotiloja, kirjasto ja videoarkisto.

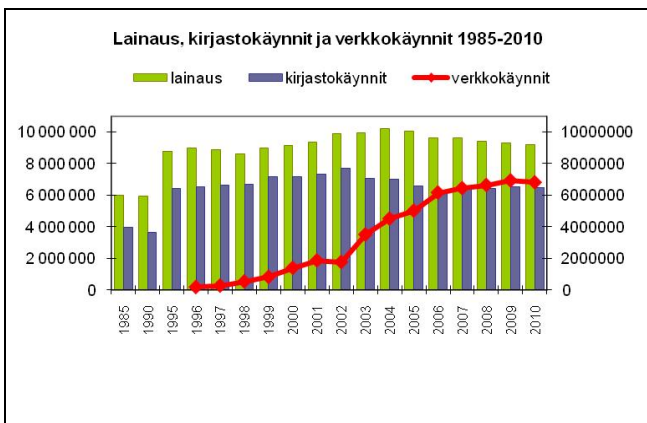
Suvilahteen kaavaillaan Teatterikorkeakoulun suunnittelemaa sirkusopetusta. Helsingissä toimii kolme sirkuskoulu, joissa sirkusta harrastaa yhteensä yli 1000 lasta ja nuorta. Sirkuskouluista yksi järjestää taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista opetusta.

SIRKUSRYHMÄT HELSINGISSÄ 2005–2009				
Valtion toiminta-avustusta saaneet sirkusryhmät	2005	2007	2008	2009
Ryhmiä	–	2	4	4
Omien esitysten esityskertoja *	–	199	238	298
Omien esitysten katsojat **	–	30 531	33 199	64 142
Ilman valtion toiminta-avustusta toimivat ryhmät	2005	2007	2008	2009
Ryhmiä	2	2	2	–
Omien esitysten esityskertoja*	132	54	100	–
Omien esitysten katsojat **	15594	17 325	12 302	–
* Sisältää ilmaisesitykset ** Sisältää vapaaliput				
Lähde: Sirkuksen tiedotuskeskus				

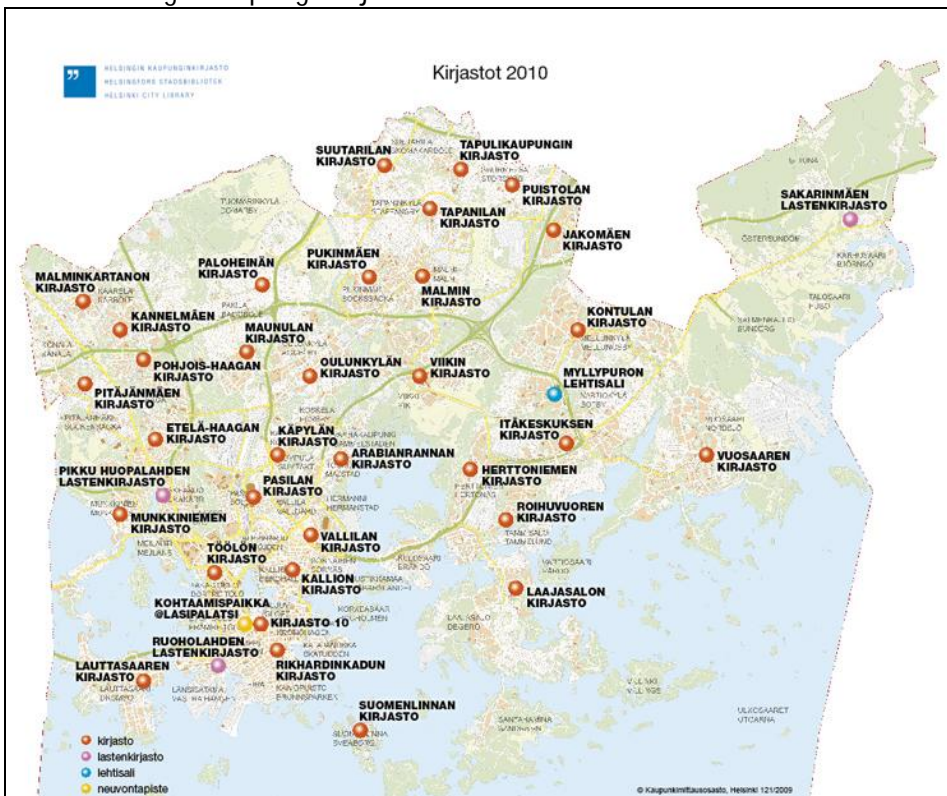
Kirjallisuus

Kirjallisuuden Helsinkiin kuuluvat kirjailijat, kustantamot, kirjastot, kirjakaupat ja tutkimus. Kirja-ala on murroksessa uuden sähköisen teknologian, kuten sähköisten lukulaitteiden sekä Internetin myötä. Vielä ei tiedetä mitä kaikkea sähköinen vallankumous tuo mukanaan. Perinteisen kirjan rinnalle nousee uusia mahdollisuuksia.

Helsingin kattava kirjastoverkko säilytetään. Kirjasto on koko perheen yhteinen kulttuuritila ja se innostaa kirjallisuuden ja laajemmin sanataiteen äärelle. Kirjaston käyttäjät eivät ole vain lainaajia ja lukijoita, vaan myös sisältöjen tuottajia. Kirjastot ovat kaupunkilaisille tärkeitä kokoontumisaikoja. Kirjasto on sanataiteen, kirjojen ja kirjallisuuden tukija ja kaunokirjallisuuden tärkein kulttuurilaitos. Tänä päivänä kirjallisuus ulottuu kertomuksista rock-lyriikkaan ja oman elämän blogeihin. Myös lukemisen tavat ovat murroksessa. Muutoksen seuraukset vaikuttavat kirjastojen toimintaan. Helsinkiin on perustettu yhdistys, jonka tavoitteena on saada lastenkirjallisuuteen ja sen kuvitukseen keskittyvä talo Helsinkiin. Tämä toiminta soveltuu hyvin suunniteltuun keskustakirjastoon.

Lähde: Helsingin kaupunginkirjasto

Lähde: Helsingin kaupunginkirjasto

4.3 Festivaalien Helsinki

Festivaali on tietyn taidealan tai teeman ympärille rakennettu, useamman päivän kestävä taide- tai kulttuuritapahtuma, joka järjestetään säännöllisesti tietyssä paikassa. Helsingissä on yli 80 kulttuurialan festivaalia, vähintään yksi vuoden joka viikolle. Erilaiset pitkin vuotta järjestettävät elokuva-, musiikki-, tanssi- ja sirkusfestivaalit ovat tärkeä osa elävää Helsinkiä.

Festivaalit tuovat esiin marginaalisia taiteenaloja. Osa- ja alakulttuurien, vähemmistöjen, vanhojen ja uusien etnisten ryhmien ja eri kieliryhmien tarpeet tulee huomioida. Alakulttuurien ympärille syntyvät heimot muodostavat uusia kulttuurisia yhteisöjä, joissa samanmieliset ihmiset omaavat samanlaiset kiinnostusten kohteet esimerkiksi musiikin tai elokuvien kohdalla.

Festivaalit toimivat asumisen, työn ja kuluttamisen ympärille kietoutuneiden kaupunkitilojen elävöittäjinä sekä kansalaisyhteiskunnan vahvistajina. Taloudellisesti festivaalit ovat merkittäviä myös kaupungin taloudelle. Festivaaleilla on kansainvälisesti kaupungin imagoa ja taloutta kohottavia vaikutuksia. Kulttuurilla on matkailullista vetovoimaa, se tuo rahaa kaupunkiin ja tekee Helsinkiä tunnetuksi. Tulevaisuudessa kulttuurimatkailun merkitys tulee yhä kasvamaan.

Festivaaleilla on erinomaiset kansainväliset verkostot. Henkilökohtainen suhdeverkosto on keskeinen osa työskentelykulttuuria. Kansainvälistä toimintaa tehdään vapaamuotoisesti suoraan erilaisten taiteilijoiden ja tuottajien välillä. Festivaalien myötä ulkomaalaiset taiteilijat ja uudet taidemuodot saavat Suomessa tunnettuutta. Jatkuva vuorovaikutus paikallisen kulttuurin ja kansainvälisten taidevirtausten välillä on olennainen osa festivaaleja.

Helsingin juhlat viikot on kansainvälinen, monitaiteinen festivaali, joka tuo yhteen eri taiteenaloja, yleisöjä ja tapahtumapaikkoja. Hyvä esimerkki tästä on Taiteiden yö, joka täyttää kaupungin yhtenä elokuun yönä. Laajamittainen, toistuva ja kansainvälisesti merkittävä festivaali on kaupungille tärkeä imagotekijä.

HELSINKILÄISIÄ VUOSITTAIN JÄRJESTETTÄVIÄ FESTIVAALEJA	
FESTIVAALI *	KÄVIJÄMÄÄRÄ 2009
Helsingin Juhlaviikot	294 129
Helsinki Samba Carnival	25 000
Flow Festival	45 300
Tuska -festivaali	33 000
Baltic Circle- teatterifestivaalit	18 690
Ruutia! -festivaali	26 104
Runokuu-festivaali	11 000
URB -festivaali	13 000
Maailman kylässä	6 100
Stage -teatterifestivaali	4 500
Musica Nova	6 000
5-3-1 Uuden Jongleerauksen Festivaali	900
Sivuaskel- ja Liikkeellä Marraskuussa -tanssifestivaalit	788
Kirkko soikoon-festivaalit	4 000
Kumpulan kyläjuhlat	25 000
Käpylän kyläjuhlat	15 000
*Elokuvafestivaalit esitellään omassa taulukossaan luvussa 4.2	
Lähde: Helsingin kulttuurikeskus	

4.4 Asukkaiden Helsinki

Helsingin asukkaat ovat aktiivisia järjestämään itse kulttuurisia tapahtumia. Kansalaisaktiivisuus näkyy erilaisten tapahtumien, isojen ja pienten festivaalien, kyläjuhlien ja kaupunkia rikastavien hankkeiden kautta. Erityisesti asukasjärjestöjen aktiivisesti organisoimat kaupunginosatapahtumat lisäävät keskusta-alueen ulkopuolella tapahtuvaa kulttuuritarjontaa.

Kaupunginosien asukasyhdistykset ja muut vapaaehtoisuuteen perustuvat kansalaisjärjestöt tuottavat erilaisia kulttuuritapahtumia ja yhteisöllisiä tilaisuuksia asukkaille. Nämä lisäävät kansalaisyhteiskunnalle tärkeää vuorovaikutusta. Kolmannen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan työlle asetetaan tulevaisuudessa paljon toiveita. Kaupungin rooli muuttuu yhä enemmän palveluiden tuottajasta erilaisen toiminnan mahdollistajaksi.

Kaupunkirakenteen tiivistäminen täydennysrakentamisen kautta on Helsingin tärkeimpiä tavoitteita. Helsingin kaupungin Esikaupunkien renessanssi -hanke parantaa kaupunginosien asumistasoa ja viihtyisyyttä. Hanke etsii ratkaisuja kaupungin kasvun haasteisiin strategisen maankäytön suunnittelulla ja luomalla mahdollisuuksia täydennysrakentamiselle.

Kaupunkilaisten identiteetin rakentuminen tapahtuu osaltaan kulttuuriperinnön kautta ja yhteisöllisyyden tunteen luonnissa yhteisellä muistilla on tärkeä rooli. Helsingin kaupunginosista jokaisella on omaleimainen historia. Kaupunginmuseo tuo yhteistä kulttuuriperintöä ja siihen liittyvää tietoa kansalaisten ulottuville. Asukkaiden kannalta on tärkeää, että pääkaupungin museokenttä on elinvoimainen ja kehittyvä.

Julkisen taiteen tavoitteita ovat alueellisen identiteetin vahvistaminen, mielenkiintoisten, kauniiden ja toimivien kaupunkiympäristöjen rakentaminen sekä ympäristöjen viihtyisyyden lisääminen. Helsingin taidemuseo hankkii julkista taidetta myös vanhemmille esikaupunkialueille.

Kaikkissa kaupungin palveluissa vahvistetaan alueen asukkaiden ja asiakkaiden tarpeiden ja toiveiden huomioon ottamista. Alueilla toimii eri hallintokuntien yhteisiä kulttuurikeskuksia, jotka tuovat palvelunsa lähellä asukkaita. Kaupunginkirjastolla, työväenopistolla, Arbiksella, ja nuorisoasiainkeskuksella on myös erillisiä toimipaikkoja kaupunginosissa. Lisäksi virastoilla on muita toimintatapoja asuinalueilla (liikuntaviraston lähiliikuttajat, yhteisprojekti Pulssi).

Asukkaiden hankkeita, kulttuuritoimintaa ja erilaisia tapahtumia tuetaan nuorisoasiain- ja kulttuurikeskuksen avustuksilla. Tämän lisäksi kumpikin tukee matalan kynnyksen ja joustavan toimintatavan mahdollistavalla tavalla alueellisia hankkeita. Kulttuuriraide-verkoston kuuluvat Mellari Mellunkylän vanhan ostoskeskuksen tiloissa ja Kontulan ostoskeskuksessa toimiva Kontula-talo ovat kaupungin ja kolmannen sektorin yhteistyöhön perustuvia tiloja. Sosiaaliviraston tukemina toimii laaja asukastalojen verkosto.

KULTTUURIKESKUKSEN JAKAMAT AVUSTUKSET 2010 JA 2011 SEKÄ EHDOTUS VUODELLE 2012			
	2010	2011	2012*
Kehittämishankkeet	150 000	210 000	210 000
Avustukset kv. taide- ja kulttuuritoimintaan	75 000	75 000	90 000
Kohdeavustukset	610 227	672 628	697 933
Kulttuuripalkinto	10 000	10 000	10 000
Kulttuuriraidehankkeet	55 000	55 000	0
Lähikulttuuriavustukset	150 000	170 000	200 000
Kulttuuri- ja taideyhteisöjen avustukset	549 940	569 940	600 000
Taideapurahat	140 000	150 000	160 000
*Esitys. Lähde: Helsingin kulttuurikeskus			

4.5 Ruotsinkielinen Helsinki

Helsinki on kaksikielinen kaupunki ja Suomen suurin ruotsinkielinen kaupunki. Helsingin toimintatavat ovat esikuvana muille kaupungeille ja kunnille. Ruotsinkielisiä asukkaita on Helsingin kaikissa kaupunginosissa. Ruotsinkielisten palveluiden kohdalla voidaan puhua hajaseudun haasteista, kun palveluita halutaan kehittää lähellä asukkaita. Esimerkiksi päiväkodit ja koulut ovat tärkeitä arjen ”kulttuuritaloja” ja kohtaamispaikkoja.

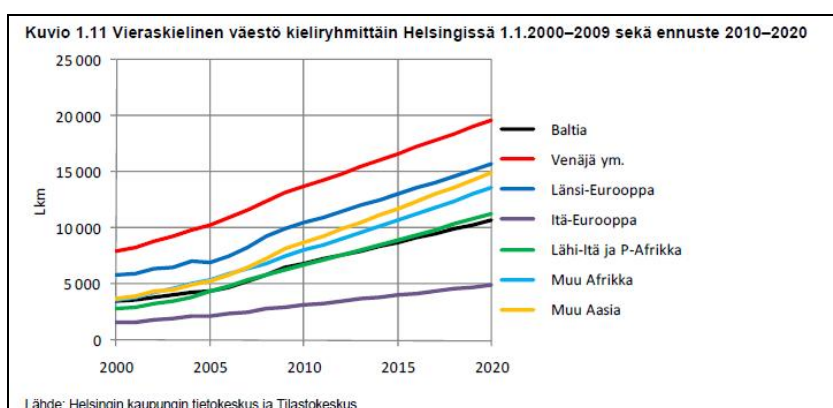
Helsingissä kulttuuripalveluja tarjotaan toisella kotimaisella kielellä kaikille ikäryhmille. Näin lisätään yhteisöllisyyttä ja tuetaan oikeutta käyttää omaa kieltään elinkaaren kaikissa vaiheissa. Ruotsinkieliset palvelut eivät ole ”käännöksiä” suomenkielisistä palveluista. Ne ovat usein pienimuotoisempia ja painopisteiltään erilaisia kuin yksinomaan suomeksi järjestetyt. Yhteistyö kolmannen sektorin kanssa on Helsingin ruotsinkielisten palvelujen tuottamisen kannalta välttämätöntä.

Helsingillä on perinteisesti oma erillinen hallintonsa ruotsinkielisten kulttuuripalvelujen järjestämiseksi. Tästä esimerkkejä ovat Helsingfors Arbis ja opetusviraston ruotsinkielinen koulutuslinja. Helsingfors Arbiksen toiminnalla on vahva kulttuuris-kielellinen ja sosiaalinen funktio, ja sen tavoitteena on tulevaisuudessa toimia yhä enemmän tilana ruotsinkieliselle kulttuuritoiminnalle (”ett svenskt rum”). Ruotsinkieliset palvelut turvataan usein luontevalla hallinnonrajat ylittävällä käytännöntason yhteistyöllä (päiväkodit, koulut, ilta- ja iltapäivätoiminta, nuorisotyö, kurssit ja sosiaaliset palvelut).

4.6 Monimuotoinen Helsinki

Helsinki on Suomen kansainvälisin ja monimuotoisin kaupunki. Maahanmuuttajien osuus Helsingin ja pääkaupunkiseudun väestöstä kasvaa voimakkaasti. Ennusteen mukaan Helsingin vieraskielisen väestön määrä kasvaa nykyisestä 55 000:sta aina 92 000 henkilöön 2020 mennessä, eli 15 prosenttiin väestöstä.

Kulttuuripalvelujen soveltuvuus maahanmuuttajien integrointiin lisää niiden merkitystä Helsingissä. Vähemmistöjen kulttuuristen oikeuksien tärkeys korostuu. Samalla perinteisille taidelaitoksille ja vapaalle taidekentälle kohdentuu tarve käsitellä väestömuutoksen synnyttämiä kysymyksiä ja ottaa työhön mukaan vähemmistöjen taiteilijoita.

Toisen ja kolmannen sukupolven maahanmuuttajataustaisen väestön kasvaa ja vaara pudota kahden kulttuurin väliin on todellinen. Vähemmistöt, jotka pystyvät ylläpitämään ja harjoittamaan omia kulttuuriperinteitään uudessa kotimaassaan kotoutuvat paremmin. Tämä lisää tarvetta vahvistaa vähemmistöjen mahdollisuutta harjoittaa omaa kulttuuriaan.

Monimuotoisemman kulttuuritarjonnan kysyntä lisääntyy edelleen. Helsinkiläisten yhdistysten ja harrastus- ja urheilutoiminnan palveluja tuottavien järjestöjen on tarpeen ottaa tämä muutos toiminnassaan huomioon.

Maahanmuuttajien kulttuuripalvelujen saavutettavuutta tarkasteltaessa on keskeistä muistaa kulttuurinen etäisyys, yksilöiden ja yhteisöjen kulttuurinen erilaisuus esimerkiksi kielen, uskonnon tms. tekijöiden suhteen. On huomioitava jännite maahanmuuttajien oman kotikulttuurin säilyttämisen ja perinteen siirtämisen ja toisaalta suomalaisen kulttuurin välillä. Muista maista tulevien ja suomalaisten taiteilijoiden vuorovaikutus muokkaa myös kantasuomalaisten identiteettejä.

Suomen kielen oppiminen on edellytys maahanmuuttajien mahdollisuuksille sopeutua yhteiskuntaan ja kykyä toimia kulttuurienvälisesti. Maahanmuuttajat tuntevat kulttuuripalveluista parhaiten kirjastopalvelut ja käyttävät niissä ahkerasti tietokoneita ja lukevat lehtiä. Helsingin kaupunginkirjaston kokoelmista löytyy monenlaista aineistoa yli 80 kielellä. Vieraskielisissä kokoelmissa tarvitaan lisää suomalaisen kirjallisuuden käännöksiä.

Suomen kielen kurssien tarve on kasvussa ja työväenopisto on merkittävä maahanmuuttajien suomen kielen opetuksen tarjoaja. Kielen oppiminen on ensimmäinen askel integroitumiseen ja tavoitteena on ohjata maahanmuuttajia opiston koko tarjonnan pariin ja lisätä muunkielisten ja suomenkielisten yhteisiä kursseja, jotka tukevat kaksisuuntaista kansainvälistymistä ja yhteisöllisyyttä.

Monikulttuurista kaupunkia edistetään yksinkertaistamalla kaupungin omien hallintokuntien välistä yhteistyötä osana virastojen normaalia toimintaa. Monikulttuurinen Helsinki on parhaimmillaan entistä luovempi ja houkuttelevampi.

5. YMPÄRISTÖ JA KAUPUNKIRAKENNE

Kulttuuritoiminta on keskeisessä asemassa Helsingin kaupunkirakennetta kehitettäessä ja kaupungin elinvoimaisuuden turvaamisessa. Tarkastelun kohteina ovat uudet asuinalueet, vanhojen tilojen kulttuurikäyttö ja rakennusperinnön vaaliminen. Uusien alueiden ja merkittävien yksittäisten rakennushankkeiden investointikuluista yksi prosentti ohjataan taidehankintoihin ja muihin kulttuuriprojekteihin. Uusille asuinalueille, kuten Hernesaari, Jätkäsaari ja Kalasatama sekä liitosalueet Sipoosta, järjestetään kulttuuripalveluita. Kaupunkitilan uudenlainen käyttö on osa tulevaisuuden Helsinkiä. Asuinalueita tiivistetään täydennysrakentamisella ja vanhoja tiloja otetaan kulttuurin käyttöön.

5.1 Uusien alueiden Helsinki

Vuoteen 2019 saakka laaditun alueittaisen väestöennusteen tärkeimmät kasvualueet ovat vapautuvilla satama-alueilla Jätkäsaarella, Kalasatamassa, Hernesaarella ja Kruunuvuoressa. Latokartanon ja Vuosaaren rakentaminen jatkuu edelleen ja myös Lauttasaarella, Konalassa, Kuninkaantammessa, Alppikylässä ja Myllypurossa väkiluku kasvaa. Vuoden 2009 alusta Helsinkiin liitettiin Vantaasta Västerkullan kiila ja Sipoosta Östersundomin alue.

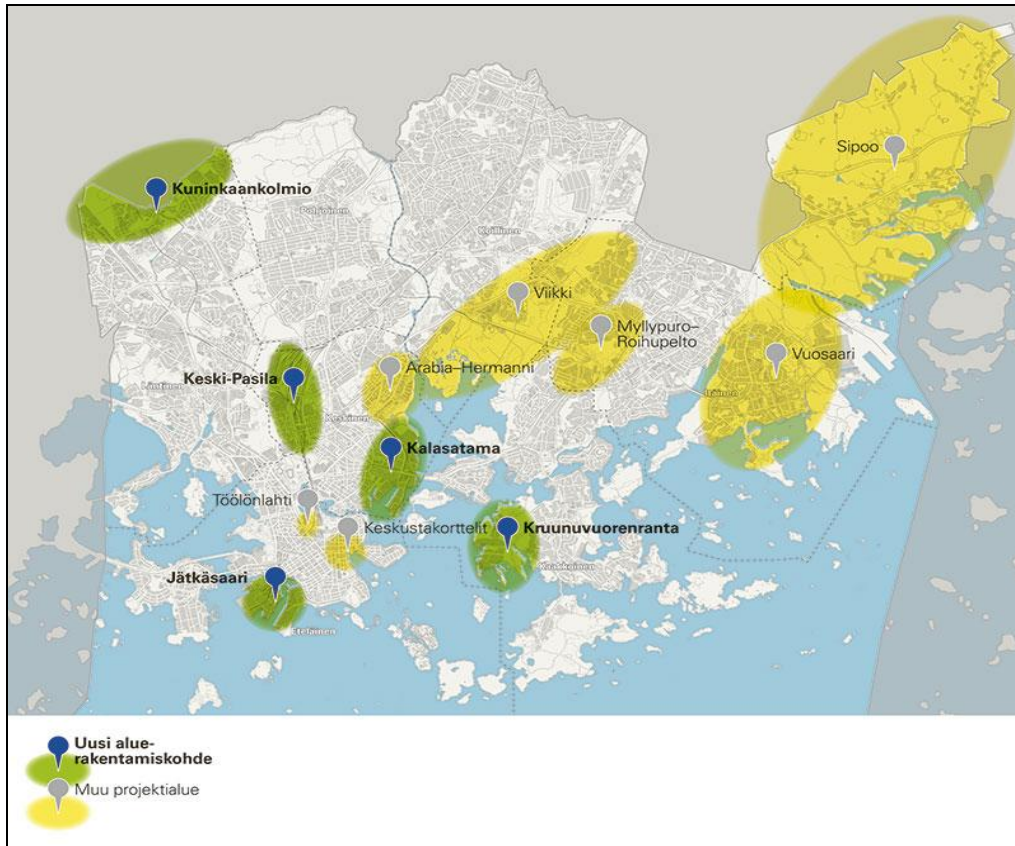
Keski-Helsinkiä kehitetään voimakkaasti. Koko Pasilan alueelle rakennetaan noin vuoteen 2040 mennessä yhteensä noin 1,1 miljoonaa kerrosneliömetriä toimitilaa ja lähes puoli miljoonaa kerrosneliömetriä asuntoja. Pasilan alueen asukasmäärä tulee kaksinkertaistumaan ja työpaikkojen määrä moninkertaistuu. Raideliikenteen laajentuminen Länsiväylän vyöhykkeelle vahvistaa Tapiolan ja Matinkylän kaupunkikeskusten ja Helsingin muodostamaa kokonaisuutta.

Helsinki rakensi aiemmin uusille alueilleen kulttuurikeskuksia. Alueelliset kulttuurikeskukset tasapainottavat kaupunginosien palvelutarjontaa suhteessa kaupungin keskusta.

Nykyisen kaltaisia, kaupungin yksinomaisella vastuulla olevia alueellisia kulttuuritaloja ei enää suunnitella. Kaupungin kulttuuripalveluiden turvaaminen uusilla alueilla edellyttää avustusten lisäämistä, jotta voidaan tukea yksityisiä toimijoita ja kolmatta sektoria alueiden kulttuuripalvelujen tuottamisessa. Tämä on kustannustehokas ja joustava tapa järjestää kulttuuritoimintaa.

Uusien alueiden ja merkittävien yksittäisten rakennushankkeiden investointikuluista yksi prosentti ohjataan taidehankintoihin ja muihin kulttuuriprojekteihin. Taidehankintoihin tarkoitettu prosenttiperiaate (1 % rakennusinvestoinnista) on toimiva ja sen sisältöä uudistetaan valtuuston linjausten mukaisesti. Tämä lisää taiteen ja kulttuurin tasa-arvoista saavutettavuutta. Taidehankintojen prosenttiraha tuottaa taidetoimintaa ja pysyvää taidetta käyttäjälähtöisesti.

Lähde: uuttahelsinki.fi

5.2 Vanhojen tilojen kulttuurikäyttö

Kulttuurin tilaratkaisuja valittaessa arvioidaan aina vanhojen tilojen käytön mahdollisuudet kulttuurin tarpeita varten. Vanhojen tilojen kulttuurikäyttö korostaa kaupunkikulttuurin kerroksellisuutta ja on kestävä kehityksen tavoitteiden mukaista. Kaupungissa on paljon kulttuurihistoriallisesti merkittäviä ja usein suojeltuja rakennuksia, joille ei löydy markkinaehtoista käyttäjää. Tilojen kulttuurikäytöstä on runsaasti onnistuneita kansainvälisiä esimerkkejä. Helsingissä tällaisia ovat kaupungin omistamat tilat Kaapelitehdas, Tennispalatsi, Lasipalatsi, Korjaamo ja Suvilahti. Helsingin yliopiston observatoriorakennuksessa avataan uusi Tähtitieteen yleisökeskus vuonna 2012.

Vanhojen tilojen käyttöä kartoitetaan taiteen ja kulttuurin tarpeisiin, joita on erityisesti tanssitaiteen, musiikin, elokuva-alan ja kuvataiteen alalla. Myös erilaiset julkisen ja yksityisten tahojen yhteistyömallit, kuten kulttuuritehdas Korjaamo, mahdollistavat vanhojen tilojen käytön kulttuuritoimintaan.

Helsinki on linjannut, että kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennuksien pääomavuokralle voidaan olla asettamatta tuottotavoitetta (ns. 0-salkku). Näin toimittaessa tilojen vuokraaminen kulttuurikentän toimijoille helpottuu. Samalla tyhjiällä olevien tilojen väliaikainen kulttuurikäyttö (pop-up) mahdollistuu. Tämä edistää myös tilojen suojelua.

Koulutiloja jää tyhjäksi eri puolilla kaupunkia. Niiden tilat sopivat hyvin kulttuurikäyttöön, esimerkiksi taiteilijoiden työtiloiksi tai taideoppilaitosten opetustiloiksi. Tyhjeneviä ostoskeskustiloja voidaan myös käyttää taiteilijoiden työ- ja näyttelytiloina.

5.2.1 Elefanti-korttelin museokeskus

Vanhan keskustan elävöittämisessä Elefanti-korttelista tulee kaupunginmuseon vetovoimainen pääkäyntikohde kaikenikäisille helsinkiläisille ja matkailijoille. Elefanti-korttelista jokainen löytää kaupungin historiaan ja elämään liittyviä sisältöjä, näyttelyitä ja tapahtumia.

Uudistus parantaa kaupunginmuseon yleisöpalvelutiloja, sen avulla saada tilat vaihtuville näyttelyille, museokahvilalle, museon ohjelma- ja tapahtumatuotannolle sekä laajemmalle museokaupalle. Lisäksi saadaan arkistolain mukaiset tilat myös kuva-arkiston kokoelmille ja palveluille. Korttelissa jo olevaan kaupunginmuseon Sederholmin taloon sijoitetaan Lastenmuseon ja Koulumuseon parhaita toimintoja.

Kaupunginmuseon kokoelmatilat keskitetään yhteen paikkaan. Kokoelmat ovat eurooppalaisessa vertailussa mittavat. Tavoitteena on saada asianmukaiset ja nykyaikaiset säilytys- ja työtilat kokoelmille, konservoinnille ja museoverstastoiminnalle. Kaupunki toteuttaa uuden kokoelma- ja konservointikeskuksen, joka lisää kokoelmien saavutettavuutta ja asiakaspalvelua.

5.2.2 Hietaniemen Konepajahalli

Suunnitteilla on Hietaniemen Konepajahallin muuttaminen kulttuurikäyttöön suureksi konsertti- ja esitystilaksi. Tilaa suunnitellaan niin, että se palvelee myös vieraita esittävän taiteen ryhmiä. Elävän musiikin yhdistys ELMU ry:n tavoitteena on Nosturin musiikkitalotoiminnan siirtäminen Konepajahalliin Hietaniemen Telakkarantaan. Halli on mittasuhteiltaan, rakenteeltaan ja tyyliltään sopiva noin 3 000 hengen konserttitilaksi, jota vastaavaa ei ole Suomessa. Tavoiteaikataulu on siirryä uusiin tiloihin aikaisintaan vuonna 2015. Yksittäisiä tapahtumia alueella voisi järjestää jo aiemmin. Konepajahalli muuntuu helposti erikokoisiin yleisötilaisuuksiin. Uusi musiikkikeskus tukisi merkittävästi alueelle kaavailtuja muita kulttuurihankkeita sekä lähialueiden asuin-, liike- ja toimistorakennusalueita.

5.2.3 Kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa

Maahanmuuttajien määrä suhteessa pääkaupunkiseudun muuhun väestöön lisääntyy. Tämä korostaa maahanmuuttajien ja etnisten ja kulttuuristen vähemmistöjen merkitystä kulttuuripalveluiden järjestämisessä.

Helsingin kansainvälinen kulttuurikeskus Caisa on kulttuurienvälinen kohtaamispaikka. Se tukee monikulttuurisen kaupungin kehittymistä edistämällä eri maista tulleiden ihmisten vuorovaikutusta ja etnisten vähemmistöjen omaehtoista kulttuurin harjoittamista yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Se myös tarjoaa tietoa erilaisista kulttuureista ja suomalaisesta yhteiskunnasta.

Caisan käytössä olevat tilat ovat keskeisellä paikalla, mutta kalliit ja huonosti muunneltavissa muuttuviin tarpeisiin. Tilojen vuokrasopimus päättyy vuonna 2016. Caisan tulevia tiloja suunniteltaessa otetaan huomioon esitystoiminnan näkyminen eri kaupunginosissa. Keskuksen esitystoimintaa voi sijoittaa myös uuteen keskustakirjastoon.

5.2.4 Tanssin talo

Tanssin merkitys on kasvanut ilmiönä ja taiteen alana. Harjoitus-, tuotanto- ja esitystilojen osalta tanssitaiteilijoiden työskentelyolosuhteet ovat merkittävästi jäljessä muiden taiteenalojen tilanteesta. Tanssin tilakysymysten ratkaisemiseksi tanssille tarvitaan oma rakennus. Tanssin talo on hanke, joka voidaan toteuttaa laajana yhteistyöhankkeena johon valtio, kaupunki ja alan keskeiset toimijat osallistuvat. Ulkomailta saadut esimerkit kertovat siitä, miten tanssitaiteelle omistettu talo on merkittävästi edistänyt taiteenalan asemaa ja arvostusta.

Oman talohankkeen lisäksi tanssin asemaa tuetaan profiloimalla Itä-Helsingin kulttuurikeskus Stoa entistä voimakkaammin tanssin talona. Stoa on vakiintunut nykytanssin näyttämöksi ja festivaalien tapahtumapaikaksi. Siellä on tanssille hyvin soveltuvat teatterisalit ja kaupungin tukema edullinen vuokrataso. Kansallisopperan Almin sali on Helsingin paras tanssitila, mutta se ei ole riittävästi käytettävissä oopperan oman käytön vuoksi.

5.2.5 Elokuvan esitystilat

Elokuvan katsominen elokuvateatterissa on tärkeä yhteisöllinen tekijä. Elokuvateatterit ovat muuttuneet monisaliteattereiksi ja pienet kortteli- ja kaupunginosateatterit ovat poissa. Helsingin elokuvateatteritarjontaa hallitsee Finnkinon Kinopalatsi ja Tennispalatsi. Elefantti-korttelin Kino Engel on ohjelmistoltaan nyt ainoa Art-House -elokuvateatteri, jota myös kaupungin museo käyttää päivisin esittäessään Helsinki-aiheisia elokuvia ja dokumentteja. Yrjönkadun entisessä Dianassa on säännöllistä lastenelokuvateatteritoimintaa.

Kansallisen audiovisuaalisen arkiston ja Suomen Elokuvasäätiön teatterit monipuolistavat elokuvatarjontaa. Myös kaupungin kaikissa omissa kulttuuritaloissa elokuvilla on rooli, jota vahvistetaan edelleen. Malmitalon erityisyytenä on kaupungin oma elokuvateatteri Kino Helios. Kaupunki omistaa Lasipalatsin Bio Rexin tilat sekä Tennispalatsin, jossa Finnkino toimii. Bio Rexillä on kaupungin elokuvafestivaaleille keskeinen merkitys.

Mahdollisimman monen koululaisen tulisi nähdä elokuva myös koulupäivän aikana oikeassa elokuvateatterissa ja saada keskustella näkemästään jälkikäteen. Tätä toimintaa tekevät muun muassa kulttuurikeskus, Metka ry. ja Koulukino-yhdistys. Elokvakerhotoiminta tukee osaltaan elokuvan asemaa taiteena.

5.3 Kulttuurin uudet tilat

Kiasman jälkeen merkittävin uusi kulttuurirakennus on kolmen toimijan yhteinen Musiikkitalo. Suunnitteilla oleva Keskustakirjasto tuo kaupunkilaisten käyttöön uusimmat kirjastopalvelut sekä sähköiset ratkaisut. Kontulaan rakennettava taiteilijatalo parantaa kuvataiteilijoiden asumis- ja työskentelytilannetta Helsingissä. Jätkäsaaren suunniteltu Kvarteret Victoria muodostaa ruotsinkielisen kulttuurin, palveluiden ja asumisen keskuksen.

5.3.1 Keskustakirjasto

Keskustakirjasto vuonna 2017 on uusinta kehitystä ilmentävä kirjasto, joka tukee kansalaisia toimimaan yhteiskunnan täysivaltaisina jäseninä ja antaa iloa elämään. Se on Helsingin ydinkeskustan kohtaamispaikka, joka lisää keskustan elinvoimaa.

Keskustakirjaston palvelut ovat tarjolla 5000 kävijälle päivässä ja 1,5 miljoonalle vuodessa joka päivä, aamusta iltaan. Käyttäjät eivät ole vain kulttuurin kuluttajia vaan aktiivisia tekijöitä. Keskustakirjastossa verkkomaailmasta tuttu yhteisöllisyys ja ideoiden jalostaminen näkyvät myös fyysisessä tilassa.

Monipuolinen ja korkeatasoinen aineisto ja tilat työskentelylle, mietiskelylle ja tapahtumille ovat keskustakirjaston peruspalvelua. Tilat myös muuttuvat joustavasti esim. lapsiperheiden tarpeiden mukaan. Suunnittelun lähtökohtana on julkinen, kaikille avoin, turvallinen ja maksuton kaupunkitila, jollaisista on pulaa Helsingin sydämessä. Keskustakirjaston suunnittelemiseksi järjestetään arkkitehtuurikilpailu osana vuoden 2012 World Design Capital -kokonaisuutta.

Keskustakirjaston suunnittelun suuria mahdollisuuksia on yhdistää fyysinen ja digitaalinen maailma kirjastotilassa. Tietotekniikka avaa uusia näkymiä kirjallisen kulttuurin esittelyyn elämyksellisesti ja viihdyttävästi. Kirjastossa voi esittää elokuvia ja sinne voi koota Caisan esitystoimintaa ja muuta tapahtumallisuutta.

5.3.2 Kuvataiteilijoiden työtilat

Hyvät ja kohtuuhintaiset työtilat mahdollistavat taiteilijoiden työskentelyn Helsingissä. Helsinki on yhteistyössä valtion kanssa rahoittanut työtilahankkeita eri puolilla kaupunkia, merkittävimpänä Kaapelitehdas.

Kontulaan toteutetaan taiteilijatalo Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätiön ja kaupungin asuntotuotantotoimiston yhteistyönä. Kontulan uudelle taiteilijatalolle on varattu kortteli Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätiölle ja asuntotuotantotoimikunnalle kuvataiteilijoiden työtilojen ja asuntojen rakentamista varten. Kontulan taiteilijatalolla on myös roolinsa alueen lähiöprofiilin nostamisessa. Kontulan taiteilijatalon rakentaminen aloitetaan vuonna 2012.

Suomen Taiteilijaseuran ateljeesäätiö tarjoaa kuvataiteilijoiden työskentelytiloja Helsingissä. Se toimii 140 työtilan ja lähes 40 ateljeesäasunnon vuokranantajana mm. Vallilassa ja Arabianrannassa. Lisäksi Helsinki tukee ammattitaiteilijoiden työtilojen saatavuutta vuokraamalla ateljeetiloja ja avustamalla muiden kulttuuritoimijoiden ylläpitämiä ateljeetiloja. Asuinkäyttöön tarkoitettuja säätiöiden hallinnoimia taiteilijataloja on Myllypurossa ja Vuosaarissa.

Varsinaisten työtilojen lisäksi kaupunki tukee taiteilijoiden residenssitiloja ja -ohjelmia. Ne mahdollistavat vastavuoroisen taiteilijavaihdon suomalaisille ja ulkomaalaisille taiteilijoille. Kaupungin avustama Helsinki International Artist-in-Residence-Programme – HIAP ry vastaa yhteistyöverkostoille perustuvan residenssiorganisaatiotoiminnan toiminnasta.

5.3.3 Victoria-kortteli

Jätkäsaaren alueelta on varattu kortteli ruotsinkielisen kulttuurin suurhankkeelle Föreningen Kvarteret Victorialle. Yhdistys toteuttaa Jätkäsaaren pääkadun varrelle ja puiston viereen Kvarteret Victorian - avoimen ruotsinkielisen kulttuurin, palveluiden ja asumisen keskuksen. Kortteliin sijoitetaan tiloja teatteri- ja muille julkisille kulttuuripalveluille, lapsille ja nuorille suunnatuille hoito- ja vapaa-ajanpalveluille ja asuntoja.

Monet ruotsinkieliset kulttuurilaitokset ja järjestöt ovat kiinnostuneita siirtämään toimintansa kortteliin. Näiden joukossa ovat muun muassa Suomen vanhin lasten- ja nuortenteatteri Unga Teatern, visuaalisen taiteen keskusta suunnitteleva Pro Artibus -säätio, Svenska folkskolans vänner ja Svenska studiecetrallen kortteliin suunnitellun nuorisotyöpajan toteuttajana sekä Finlands svenska Marthaförbund.

5.4 Vapaa ja avoin kaupunkitila

Helsingin kadut, puistot, torit ja aukiot muodostavat vapaan kaupunkitilan ytimen. Julkisessa käytössä olevat sisätilat, erilaiset asukastilat ja muut kokoontumispaikat lisäävät osaltaan kaupunginosien yhteisöllisyyttä ja viihtyvyyttä. Kokoontumistilat ovat erityisen tärkeitä kaupungissa toimivien järjestöjen ja vapaaehtoistyön toiminnalle. Kirjastotilat edustavat avointa kaupunkitilaa, joka tarjoaa kävijälle mahdollisuuksia toimia itsenäisesti.

Helsingin keskusta-alueesta ollaan kehittämässä yhä laajempaa kävelykatualueita, kaupunkilaisille ja matkailijoille elämyksiä tarjoavaa julkista tilaa. Tarkoituksena on samalla avata korttelipihat historiallisessa keskustassa ja laajemmin koko kaupungissa kaupunkilaisten käyttöön.

Kaupunkitilan käyttöä monipuolistetaan erilaisilla väliaikaisilla ratkaisuilla joutomailla ja rakennusalueilla. Hyviä esimerkkejä tällaisesta käytöstä on Amsterdamista, Berliinistä ja Pariisista. Uusien asuinalueiden rakentaminen kestää vuosikymmeniä. Tällöin sekä rakennus- että asuinalueena toimivan tilan viihtyvyyteen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Joustavat ratkaisut välitilassa olevien rakennusalueiden kohdalla ovat jo kokeiluasteella esimerkiksi Finlandia-puistossa, Leijona-korttelissa ja Kalasatamassa. Muuallakin kaupungissa tyhjät tontit ja rakennusalueet ovat jo nyt kaupunkilaisten omaehtoisen toiminnan areenoina (kaupunkiviljelytoimintaa, yhteisötaidetta, ulkoilmakonsertteja jne.).

Helsinki on keskustansa ulkopuolella väljästi rakennettu. Helsingistä löytyy runsaasti puistoja ja ulkoilualueita, jotka ovat kaupunkilaisten ahkerassa käytössä. Puistot, ulkoilureitit ja tiet kävelijöille, polkupyöräilijöille sekä autoille ovat osa Helsingin palveluita asukkailleen. Kaupunkilaisten kokiessa julkisen tilan yhteiseksi omaisuudeksi sen arvostus lisääntyy.

Kaupungin kasvaessa esikaupunkialueita tiivistetään täydennysrakentamisella. Väljä kaupunkitila ja luonnonläheisyys kuuluvat helsinkiläiseen esikaupunkimaisemaan. Kaupunginosien aukiot, kentät ja puistot mahdollistavat monenlaisten tapahtumien järjestämisen.

Helsingin tavoitteena on kaupunkikulttuurin monipuolistaminen ja esteettisen kaupunkiympäristön turvaaminen. Tästä esimerkkinä on kantakaupungin sähköjakokaappeihin toteutettu katugalleria, joka tuo kuvataidetta kaupunkitilaan. Media on tullut osaksi julkista kaupunkitilaa, useimmiten kaupallisten viestien muodossa. Mediataidekentällä on vahva intressi julkisen tilan kehittämiseen. Katugallerioiden ja luvallisten graffitiseinien lisäksi kaupunkitaidetta voidaan toteuttaa digitaalisilla näytöillä (urban screens). Helsingissä on myös tilaa skeittaukselle, parkourille ja muulle kaupunkitilan uudelle käytölle.

Julkisen taiteen teokset tuovat kuvataiteen osaksi ihmisten arkea, lisäävät rakennetun ympäristön viihtyisyyttä ja paikkaan liittyvää identiteettiä. Helsingin taidemuseo on esittänyt, että koko kaupungin tasolla tavoitteeksi asetettaisiin merkittävistä julkisen taiteen teoksista koostuvan Taidebulevardin luominen alueelle, joka käsittää Töölönlahden ympäristön, Eläintarhanlahden ympäristön sekä Kaisaniemen. Taidebulevardi olisi yksi esimerkki kaupunkitilan uudelta käytöstä.

6. KULTTUURI – KAUPUNGIN VETOVOIMA

Helsingin kilpailukykyyn parantaminen on keskeinen osa kaupungin strategiaohjelmaa (2009–2012). Kaupunki toimii aiempaa selvemmin asukas- ja konsernilähtöisenä kokonaisuutena. Metropolialueen kilpailukyky- sekä elinkeinostrategiat sivuavat kulttuuria. Kaupungin hauskuus, toimivuus ja vetovoiman lisääminen ovat myös ruokakulttuuri- ja tapahtumastrategian tavoitteita. Merkittävä hanke vetovoimaisuuden lisäämiseksi on maailman designpääkaupunkivuosi 2012. Hankkeen myötä kaupunki voi olla globaalina roolimallina muotoilun hyödyntämisessä. Samana vuonna Helsinki on ollut Suomen pääkaupunkina 200 vuotta. Virastojen ja laitosten kansainvälinen toiminta tukee sekä niiden omia että koko kaupungin yhteisiä strategisia tavoitteita.

Helsinki on tilannut konsepti- ja kehitysselvityksen, jossa kartoitetaan mahdollisuudet perustaa Suomeen Guggenheim-museo. Toteutuessaan Guggenheim-museo vahvistaa Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja matkailullista vetovoimaa sekä tukee siten kaupungin ja sen kulttuuri- ja elinkeinoelämän elinvoimaisuutta.

6.1 Kulttuurin merkitys Helsingin vetovoimaisuudelle

Kaupungit kilpailevat osaavista ihmisistä, menestyvistä yrityksistä ja kansainvälisistä investoinneista. Helsingin metropolialue on menestynyt useissa kansainvälisissä kilpailukykyvertailuissa, mutta kilpailussa mukana pysyminen vaatii suunnitelmallista työtä. Kaupungit houkuttelevat metropolialueelle uusia yrityksiä, työpaikkoja, investointeja ja osaavia ihmisiä. Metropolialueen kehitys on keskeistä koko Suomen vetovoimaisuudelle. Helsingin lähimpiä kilpailijoita eri aloilla ovat muut Itämeren alueen suuret kaupungit.

Helsingin vahvuuksia ovat omaperäinen taide ja kulttuuri, musiikki, korkeatasoinen arkkitehtuuri ja design. Helsinki erottuu myös maailmalla laadukkaana peruskoulutusjärjestelmänsä kautta. Maan taidekorkeakoulut sijaitsevat Helsingissä. Uusi Aalto-yliopisto yhdistää teknisen, taiteellisen ja taloudellisen osaamisen.

Hyvin järjestetyt kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja vapaa-ajan palvelut ovat Helsingin merkittävä vetovoimatekijä. Korkean profiilin taidelaitokset lisäävät osaltaan kaupungin vetovoimaa. Kaupunki on luonteva ympäristö tieteelle ja taiteelliselle toiminnalle.

Kulttuurin toimiala liittyy erityisesti hyvän elämänlaadun ja elinympäristön rakentamiseen. Luovuudesta syntyy taloudelle merkittävää lisäarvoa. Helsinki ja pääkaupunkiseutu toimivat koko maan kulttuuritoimialojen talouden ja työllisyyden vahvana veturina. Pääkaupunkiseudulla ovat suuret ja pienet kulttuurialat.

Matkailu, kulttuuri ja elinkeinotoiminta nivoutuvat toisiinsa. Urbaani kulttuuriympäristö on kaupunkielämän ja kulttuurimatkailun voimavara. Helsinki on linjannut, että kävelykeskusta laajennetaan ja Finlandia-puiston ja Eteläsataman alueita kehitetään.

Helsingin saariston historiallinen ja ympäristöllinen arvo on ainutlaatuinen ja saaristokokonaisuuden kehittäminen on ajankohtaista puolustusvoimilta vapautuvien uusien saarikohteiden avaaminen kokonaisuutena yleisölle. Korkeasaaren eläintarhan yleissuunnitelmassa huomioidaan tarve kehittää Helsingin saariston uusia liikenneratkaisuja sekä majoitus-, koulutus- ja tapahtumapalveluja. Harakan luontosaaressa ja Korkeasaaren eläintarhan välistä yhteistyötä kehitetään edelleen.

KAIKKI TYÖPAIKAT JA KULTTUURIALOJEN TYÖPAIKAT (TOL 2008) ALUEITTAIN 2009			
	Kaikkien toimialojen työpaikat	Kulttuurialojen työpaikat	Kulttuurialojen työpaikkojen osuus %
Suomi	2 369 066	182 202	7,7
Helsingin seutu	704 436	76 943	10,9
Pääkaupunkiseutu	607 015	72 462	11,9
Helsinki	385 356	55 718	14,5
Espoo	116 221	10 029	8,6
Vantaa	103 196	6 539	6,3
Kauniainen	2 242	176	7,9
Lähde: Tilastokeskus, työssäkäyntitilasto			

6.2 Kansainvälinen kilpailukyky ja kulttuuriyhteistyö

Helsingin kansainvälinen toimintaympäristö muuttuu ja laajenee. Helsingin kansainvälisissä linjauksissa korostuvat seudullinen näkökulma, kansallisen yhteistyön suunnitelmallisuus, Itämeren alueen tärkeys ja kansainvälisten kumppanien hakeminen. Helsingin kansainvälisen toiminnan tavoite on maailman mittakaavassa kilpailukykyinen Helsinki.

Helsingin kansainvälistymisen haasteena on metropolialueen yhteisten tavoitteiden sekä yhteistyökumppanien tunnistaminen kansainvälisessä yhteistyössä. Kaupungin ja alueen kansainvälistä tunnettuutta ja markkinointia kehitetään yritysten ja osajien houkuttelemiseksi Helsinkiin.

Virastojen ja laitosten kansainvälinen toiminta tukee sekä niiden omia että koko kaupungin yhteisiä strategisia tavoitteita. Verkostotyöhön ja hankkeisiin osallistuminen kuuluu virastojen säännölliseen toimintaan. Verkostojen merkitys Helsingin tunnettavuuden lisäämisessä ja uusien toimintamallien oppimisessa on suuri. Ne tukevat uusia, luovia ratkaisuja kaupungin kehittämiseksi.

Kaupunkien kulttuurihallinnon ja -kentän kehitystarpeiden ymmärtäminen edellyttää kansainvälisen vertailukelpoisen tiedon ja hyvien käytäntöjen tutkimista. Paikallinen päätöksenteko saa lisää painoarvoa, mikäli sen taustalla on kansainvälistä taustatietoa ja kokemusten vaihtoa.

Kansainvälisten vierailuiden määrä Helsingissä on kasvanut. Liikkuvuuden tukeminen on nostettu painopisteeksi mm. Euroopan kulttuuriohjelmassa, Pohjoismaisessa neuvostossa sekä Helsingin kaupungin kansainvälisessä strategiassa. Taiteilijoiden ja kulttuurin alan ammattilaisten liikkuvuus mahdollistaa kansainvälisen vuorovaikutuksen, konkreettisten yhteistyöhankkeiden ja residenssitoiminnan jatkuvuuden.

EU-hankkeet edistävät verkostoitumista ja yhteistyötä konkreettisten projektien toteutumiseksi. EU-tason teemavuodet tarjoavat mahdollisuuden tarttua ajankohtaisiin kaikkia kansalaisia koskettaviin teemoihin. Vuoden 2012 teemana on ikääntyminen ja sukupolvien välinen solidaarisuus. Kaupunki hyödyntää entistä monipuolisemmin EU-rahoitusta ja käyttää teemavuosien tarjoamat mahdollisuudet.

6.3 Helsinki maailman designpääkaupunkina 2012

Helsinki on maailman designpääkaupunki vuonna 2012 yhdessä Espoon, Vantaan, Kauniaisten ja Lahden kanssa. World Design Capital -nimitys (WDC) myönnetään joka toinen vuosi kaupungille, joka designin avulla luo uutta eloa kaupunkiin ja uudistaa kaupunkimaista ympäristöään. WDC on yhteiskunnallinen hanke, jossa designilla on avainrooli. Kaupungit ovat linjanneet pääkaupunkiseudun kilpailukykystrategiassa designin keskeiseksi hyvinvoinnin lähteeksi ja kilpailukyvyyn tekijäksi. Tittelin avulla Helsinkiä kannustetaan hyödyntämään muotoilua sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kehityksen edistämiseksi. Muotoilun alalle maailman designpääkaupunkihanke on merkittävä haaste ja mahdollisuus.

Hanke edellyttää kaupunkien välistä työnjakoa ja sen mukaista yhteistyön jatkuvaa kehittämistä. Kaupungeilla on yhteisen tavoitteen rinnalla omat kaupunkikohtaisiin linjauksiin perustuvat painotukset. Espoo nostaa T3-strategian (Otaniemen, Tapiolan ja Keilaniemen muodostaman tieteen, taiteen ja talouden kokonaisuus), hyvinvointipalvelut ja ympäristön keskiöön. Vantaalle keskeisiä ovat lentokenttä ja Aviapolis sekä kaupunkilaisten palvelut. Lahdessa painotetaan teollista muotoilua, innovaatioita ja ympäristö-tekniologiaa. Kauniaisissa keskitytään asumiseen ja yhteisöllisyyteen. Helsingissä korostuvat hyvinvointipalvelut, kaupunkirakenteen kehittäminen ja kansainvälisen tunnettuuden edistäminen.

Yrityksille hanke avaa uuden tavan tuote- ja palvelukehitykseen. Yritykset kehittävät toimintatapoja designin tavoitteelliseen hyödyntämiseen. Hanke tuo uudenlaisia keinoja julkisten palveluiden ja tuottavuuden kehittämiseen. Design kytketään Suomen innovaatiotoimintaan, opetukseen ja tutkimukseen. Yliopistoille WDC-hanke avaa mahdollisuuksia kansainvälistymiseen, sisällölliseen uudistumiseen, toimintatapojen kehittämiseen sekä profiloitumiseen. Hanke etsii designin hyödyntämiseen perustuvia ratkaisuja sosiaaliseen, kulttuuriseen ja taloudelliseen edistykseen kaupungeissa.

WDC-hankkeilla halutaan tunnistaa pitkäkestoisia ja -vaikutteisia teemoja, joita kehitetään yhdessä yritysten, asukkaiden ja julkisen sektorin kanssa. WDC -hanke näyttäytyy myös tapahtumien, kuten näyttelyiden, esitysten, workshopien ja messujen kautta.

6.4 Tapahtumakaupunki Helsinki

Kiinnostavat tapahtumakokonaisuudet nostavat Helsingin mainetta ja tekevät kaupungista houkuttelevan kohteen uusille tapahtumille. Helsingin tapahtumallisuutta lisätään ja niiden halutaan näkyvän katukuvassa sekä kaupungin viestinnässä. Tapahtumajärjestäjille taataan sujuva hallinto, yksinkertaistetut lupakäytännöt ja muut toiminnan edellytykset. Helsinki huolehtii riittävästä ja ajanmukaisesta infrastruktuurista merkittävien kansainvälisten tapahtumien järjestämiseen. Tapahtumallisuus on tärkeä osa keskusta-alueen kehittämistä kaupunkilaisille ja matkailijoille elämyksiä tarjoavana julkisena tilana.

Helsinki haluaa olla toimiva tapahtumakaupunki ja haluttu isäntäkaupunki, joka kokoaa monipuolisia ja erilaisia yleisöjä. Suurten kansainvälisten urheilutapahtumien ja muiden suur tapahtumien yhteydessä kulttuurilla on merkittävä rooli ja se näkyy kaupungin katukuvassa. Helsingin kaupungin tapahtumayksikkö on osaltaan mukana isojen tapahtumien, kuten jääkiekon maailmanmestaruuskisojen ja yleisurheilun EM-kisojen, järjestelyissä. Helsinki on vuonna 2012 ollut 200 vuotta maan pääkaupunkina, ja merkkivuoden teemat nostetaan näkyvästi esiin sivistystoimen laajana yhteistyönä.

Tapahtumamarkkinointi-alan yritykset ja kulttuurin kenttä ovat keskittyneet Helsinkiin ja ne työllistävät taiteilijoita ja luovan alan toimijoita. Nämä yritykset ja toimijat vastaavat merkittävästä osasta kaupungin tapahtumatarjonnasta.

Ruokakulttuurin merkitys kasvaa ja kaupungin painotuksissa korostuvat lastenruokailun luomuohjelma, tukkutorin kehittäminen, ruokakulttuurin edistämisen kytkeminen osaksi WDC Helsinki 2012 -hanketta ja kaupunkitapahtumia sekä pienviljelyn lisääminen asuinalueilla tai niiden tuntumassa. Helsinki toimii ruoan laadun ja paremman maun puolesta, ja samalla pienentämään julkisen ruokapalvelun ja helsinkiläisten ruokaketjun ekologista jalanjälkeä. Toimenpiteiden ydin on kaupungin jo olemassa olevien ruokapalveluiden ja tapahtumallisuuden vahvistaminen.

6.5 Guggenheim-museo

Kansainvälisesti tunnetut ja elinvoimaiset taidelaitokset vahvistavat Helsingin, metropolialueen ja koko Suomen vetovoimaisuutta ja ovat mukana luomassa strategisia kumppanuuksia kansainvälisellä kentällä. Niillä on merkittävä rooli, kun luodaan virikkeellistä, ihmisiä, yrityksiä ja investointeja houkuttelevaa kansainvälistä toimintaympäristöä.

Taidemuseo on pidemmän aikavälin tavoitteena esittänyt toimintansa keskittämistä yhteen tilaan kaupungin ydinkeskustaan. Helsingin kaupunki on tilannut Solomon R. Guggenheim-säätiöltä konsepti- ja kehitysselvityksen, jossa kartoitetaan mahdollisuudet perustaa Suomeen Guggenheim-museo. Selvitys valmistuu vuoden 2011 loppuun mennessä. Siinä kartoitetaan Suomeen kaavaillun innovatiivisen ja monialaisen taidemuseon tehtäviä ja rakenteita sekä sitä, millaiseksi museon näyttelytoiminta ja pedagoginen ohjelmisto voisi muodostua. Tarkastelun kohteina ovat myös uuden museon suhde Helsingin nykyisiin kuvataidelaitoksiin, uuden museon taloudelliset vaikutukset sekä Guggenheim-säätiön rooli hankkeessa. Selvityksen lähtökohtana on toiminta-ajatuksen ja sisällön pohdinta, ja sen tavoitteena on hahmottaa millainen 2000-luvun museo voisi olla.

Toteutuessaan Guggenheim-museo vahvistaa Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja matkailullista vetovoimaa sekä tukee siten kaupungin ja sen kulttuuri- ja elinkeinoelämän elinvoimaisuutta.

7. TOIMENPIDE-EHDOTUKSET

Kulttuuristrategian toimenpide-ehdotuksista osa edellyttää taloudellista lisäpanostusta, osa rakenteellisia uudelleenjärjestelyjä ja osa toimintamallien uudistamista.

Metropolialueen yhteistyö

Metropolialueen – Helsinki, Espoo, Vantaa ja Kauniainen – kulttuuriyhteistyö on osa kulttuuristrategian toimeenpanoa. Mikäli Helsinki ja Vantaa yhdistyvät on tällä merkittäviä vaikutuksia koko sivistystoimialaan. Hyviä esimerkkejä pääkaupunkiseudun seutukuntien yhteistyöstä ovat nuorisoasiainkeskusten yhteiset jäsenkortit ja kesäpassi, kirjastojen Helmet -aineistohaku ja työväenopistojen Ilmonet -järjestelmä.

Hallintokuntien yhteistyö

Eri hallintokuntien välinen yhteistyö on välttämätöntä. Kohdistetaan toimenpiteitä erityisesti hyvinvointia edistäviin hankkeisiin, jotka edistävät terveyttä, sukupuolten välistä tasa-arvoa ja vähentävät segregatiota. Kaupungin tulevissa yhteisissä tutkimusohjelmissa otetaan huomioon kulttuurisektorin keskeiset kehittämis- ja selvitystarpeet koko kaupungin kehittämisen kannalta.

Kansalaisten yhteistyö

Kaupunkilaiset, kansalaisyhteiskunta ja hallinto muodostavat yhteisen kokonaisuuden. Hyvän yhteistyön lähtökohchia ovat kansalaisyhteiskunnan ja kolmannen ja sektorin vahvistaminen, jatkuva vuoropuhelu, eri kulttuurien yhteiselo ja kulttuurienvälisyys.

* Valtuustostrategiaan on nostettu keskeiset toimenpide-ehdotukset, joissa on *-merkintä

LUKU 3. HYVINVOINTIA KULTTUURIPALVELUISTA

1. Lasten ilmainen liikkuminen koulupäivän aikana *

Lisätään 7-12-vuotiaiden lasten mahdollisuuksia osallistua kouluajalla pääkaupunkiseudulla järjestettyyn kulttuuri- ja liikuntatoimintaan maksuttoman julkisen liikenteen avulla.

2. Kulttuuria kouluihin *

Perustetaan kaupunkitason yhteistyöohjelma Kulttuuria kouluihin. Ohjelman tavoitteena on säännöllisten ja helposti lähestyttävien toimintatapojen kehittäminen koulujen ja taidelaitosten välille. Hanke on aloitettu osana Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa (LASU).

3. Koulujen iltapäivä- ja loma-ajan kulttuuritoiminta

Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotyötä vahvistetaan koulujen iltapäivätoiminnassa. Erityistä huomiota kiinnitetään ohjaajien kulttuuriseen ammattitaitoon ja kerhojen opetussisältöihin. Toiminnassa sovelletaan pilotoiduista LASU -hankkeista saatuja kokemuksia.

4. Lasten kulttuuripalvelut osana päivähoitotoimintaa

Kaupungin ylläpitämissä päivähoitopaikoissa taidekasvatuksen asemaa vahvistetaan, esim. yhteistyössä alueen taideoppilaitosten kanssa. Koulujen kulttuurisuunnitelman toteuttamisesta saatuja kokemuksia hyödynnetään taidelaitosten ja päiväkotien yhteistoiminnan selkeyttämisessä.

5. Lasten lähikulttuuripalvelut *

Alle kouluikäisille suunnatut liikunta- ja kulttuuriharrastukset toteutetaan lasten tutussa kotiympäristössä. Tavoitteena on lisätä lasten lähikulttuuri-palveluiden saatavuutta erityisesti alueilla, joilla ei ole kaupungin toimijoiden toimipisteitä.

6. Annantalon koulupäivään sisältyvä taideopetus

Jokaiselle helsinkiläiselle alakoululaiselle tarjotaan kerran kouluajalla mahdollisuus osallistua taideopetukseen kaksi tuntia viikossa viiden viikon ajan (5x2-opetus) ammattitaiteilijan johdolla.

7. Annantalon vapaa-ajan taideopetus

Vapaa-ajan taideopetus ei ole taiteen perusopetuksen tapaan vuositasolta toiselle etenevää, eikä sitä ole sidottu opetussuunnitelmaan. Nykyistä laajemmalle joukolle lapsia luodaan mahdollisuus kokeilla useampia taiteenlajeja vapaa-ajan taideopetuksessa sekä osallistua tapahtumiin myös yhdessä perheensä kanssa.

8. Koulujen opetustilojen käyttö *

Koulujen opetustiloja tulee voida käyttää taide-, kansalais- ja yhteisötoimintaan. Korvauksissa noudatetaan alinta vuokratasoa. Huolehditaan siitä, että nykyiset koulutilat ovat aiempaa laajemmin taiteen perusopetuksen käytössä, erityisesti keskusta-alueen ulkopuolella.

9. Taiteen perusopetuksen alojen yhtenäinen kohtelu*

Kehitetään taiteen perusopetuksessa eri taiteenalojen avustusperusteita ja niiden läpinäkyvyyttä. Yhdenmukaistetaan eri taiteenalojen avustusperiaatteet. Näin pyritään varmistamaan taiteen perusopetuksessa eri taiteen alojen yhtenäinen kohtelu. Huomioidaan uudet kohteet, kuten sanataide. Huolehditaan alueellisen ja sukupuolten välisen tasa-arvon toteutumisesta.

10. Taiteen perusopetuksen seutuyhteistyö ja yleinen oppimäärä

Vahvistetaan pääkaupunkiseudun taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten yhteistyötä (tilavuokrien perusteet, lukukausimaksujen suuruus ja yhtenäinen tiedonkeruu). Vahvistetaan pääkaupunkiseudun taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän toteutumista eri taideaineissa. Tavoitteena on saada taiteen perusopetuksen yleinen oppimäärä valtionosuuden piiriin.

11. Kulttuurinen nuorisotyö, nuorten teatteritoiminta ja vuorovaikutussuunnitelma *

Nuorten mahdollisuuksia eri kulttuuri- ja taiteenlajien kokeiluun sekä pitkäkestoiseen tavoitteelliseen harrastamiseen lisätään mm. nuorisotaloissa, nuorisoasiainkeskuksen erityistoimipaikoissa, kirjastoissa ja toimintakeskuksissa. Nuorten teatteritoimintaa lisätään. Osana vuorovaikutussuunnitelmaa luodaan toimintamalleja ja -käytäntöjä, joissa lapset ja nuoret voivat olla mukana suunnittelemassa omia fyysisiä ympäristöjään.

12. Aikuisten kulttuuripalvelut

Yksityiset ja julkiset tahot tarjoavat helsinkiläisille kulttuuripalveluja ja lähes koko Helsingin kulttuuritarjonta on suunnattu aikuisille. Helsingissä kunnallisia kulttuuripalveluja aikuisille tarjoavat ensisijaisesti sivistystoimialan virastot. Useat kulttuuristrategian toimenpide-ehdotuksista tähtäävät aikuisten kulttuuripalvelujen kehittämiseen.

13. Alueellisesti kattavat kirjasto- ja työväenopistopalvelut

Säilytetään toimiva alueellinen kirjasto- ja työväenopistoverkko. Toimiva kirjastoverkko tukee perheiden yhteistä ajankäyttöä. Alueellinen suomen- ja ruotsinkielinen työväenopistoverkko tukee aikuisten monipuolista kulttuurin omaehtoista tuottamista sekä syventää ja laajentaa kulttuurin käyttöä ja ymmärtämistä.

14. Ilmaiset museopalvelut

Helsingin kaupunginmuseon ilmaista sisäänkäyntikäytäntöä jatketaan ja tarjotaan koululais- ja eläkeläisryhmille ilmaisia museo-opastuksia.

15. Kulttuurinen vanhustyö *

Vahvistetaan yhteistyötä kulttuurisen vanhustyön kentällä toimivien tahojen välillä ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn turvaamiseksi. Toteutetaan Taidetta ikä kaikki -selvityksessä esitetyt toimenpiteet. Mahdollistetaan myös harrastajaryhmien tukeminen taide- ja kulttuuriohjelman tekemiseksi hoitolaitoksissa. Parannetaan hoitolaitosten valmiuksia hyödyntää itsenäisesti taidetta ja kulttuuria hoivatyössä.

16. Taiteilijoiden työllistäminen hyvinvointipalveluissa*

Helsingissä asuu suurin puolet maan ammattitaiteilijoista. Taiteilijoille työllistyminen omalle alalle on osin vaikeaa. Laaditaan Helsingin työttömille taiteilijoille heidän omaan osaamiseensa perustuvia työllistämissuunnitelmia, jotka toteutetaan mm. päiväkodeissa, kouluissa ja hoitolaitoksissa.

17. Lasten ja nuorten kulttuuritoiminnasta tiedottaminen kaupunginosittain

Toteutetaan yhtenäinen tiedotus lapsille ja nuorille järjestettävistä harrastusmahdollisuuksista lähialueella (lähikulttuuripalvelut, loma-ajan toiminta ym.)

18. Taide- ja kulttuurilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö *

Kiinnitetään huomiota julkista tukea saavien taide- ja kulttuurilaitoksien yhteisöllisten ja yleisötyön tavoitteiden asettamiseen avustuksia myönnettäessä. Lisätään mahdollisuuksia kulttuurihankkeiden pitkäjänteiseen tukemiseen.

4. MONIEN KULTTUURIEN HELSINKI

19. Kulttuurikeskuksen avustustoiminnan määrärahojen lisääminen *

Kehitetään Helsingin kulttuuripalveluita joustavammaksi, jotta pystytään vastaamaan muuttuvan taide- ja kulttuurikentän sekä kasvavan kaupunkirakenteen tarpeisiin. Kaikkia palveluita ei tuoteta itse, vaan niiden luomiseksi uusilla alueilla pyritään yhteistyöhön kulttuurikentän kanssa. Tämä kustannustehokas tapa edellyttää avustusten lisäämistä.

20. Taiteilijoiden residenssitoiminta

Täsmennetään Helsingin kaupungin roolia residenssitoiminnassa. Kaupunki vastaa taiteilijoiden asumisesta ja projektin tuotantokuluista, valtio puolestaan taiteilijan elinkustannuksista. Tämä mahdollistaa osaltaan myös helsinkiläisten taiteilijoiden kansainvälisen liikkuvuuden.

21. Helsingin elokuva-ohjelmiston monipuolistaminen*

Art house-, klassikko- ja lastenelokuvan näkyvyyttä vahvistetaan yhteistyössä Helsingin kaupungin, festivaalientä, yksityisen sektorin ja Kansallisen audiovisuaalisen arkiston (KAVA) kanssa. Vakiintuneiden festivaalien rinnalle mahdollistetaan uusien festivaalien pääsy kaupungin tuen piiriin.

22. Kansallisoopperan kanssa tehtävä yhteistyö *

Hyödynnetään Suomen kansallisoopperan puitesopimukseen perustuvia yhteistyömuotoja nykyistä selkeästi paremmin. Erityistä huomiota kiinnitetään yleisöyhteistyöhön, yhteisöllisiin hankkeisiin sekä Alminsalin käyttöön.

23. Helsingin festivaalientä kehittäminen *

Kaupungin roolia kehitetään joustavasti pienten ja uutta luovien festivaalien mahdollistajana. Suurempien festivaalien osalta avustukset kohdennetaan aiempaa tavoitteellisimmin. Festivaalien kansainvälistä toimintaa edistetään. Arvioidaan Juhlaviikkojen roolia suhteessa muihin festivaaleihin. Käsiteltäviä kysymyksiä ovat koordinointi, rahoitus- ja viestintäasiat.

24. Alueellinen kulttuuritoiminta, asukas- ja koulutilat *

Edistetään paikallista ja omaehtoista kulttuuritoimintaa tukemalla alueellisia aloitteita ja varmistetaan toimintaan tarvittavien tilojen saatavuus kaupunginosissa (mm. kirjasto-, asukas- ja koulutilat). Kirjaston tilat ovat asukkaiden käytössä aukioloajan ulkopuolella. Tavoitteena on monikulttuuristen ja yhteisöllisten kaupunginosien kehittyminen.

25. Alueellisten kulttuuritalojen uudistaminen

Vahvistetaan kulttuurikeskuksen alueellisten toimipaikkojen yhteyttä kaupunginosaansa helpottamalla tilojen käyttöä asukkaiden toimintaan ja tapahtumiin. Tämä edellyttää taloissa toimivien hallintokuntien välisen yhteistyön vahvistamista.

26. Esikaupunkien renessanssi

Esikaupunkien renessanssi-hankeella parannetaan asukkaiden asumistasoa ja viihtyisyyttä täydennysrakentamisella ja kaupunkitilaa kehittämällä. Hankkeella etsitään ratkaisuja Helsingin esikaupunkialueen seudullisen roolin muuttumiseen. Jotta esikaupungit säilyttäisivät houkuttelevuutensa, niiden kulttuurisia vahvuuksia on tarpeen tukea sekä määrätietoisesti estää alueiden taantumista.

27. Ruotsinkieliset kulttuuripalvelut

Suomen kaksikielisyys perustuu lakiin ja Helsinki tarjoaa kulttuuripalveluja molemmilla kotimaisilla kielillä kaikille ikäryhmille. Kaupungin tarjoamat ruotsinkieliset palvelut eivät ole yksinomaan käännöksiä suomenkielisistä palveluista. Ruotsinkieliset kulttuuripalvelut kuuluvat asukkaiden oikeuteen käyttää omaa kieltään.

28. Pääkaupunkiseudun yhteinen ruotsinkielinen työväenopisto

Syksystä 2011 lähtien aloitetaan tiivis yhteistyö Helsingin ja Vantaan työväenopistojen kesken Helsinki-Vantaa-raportin hengen mukaisesti. Helsingin Arbis vastaa opistojen ruotsinkielisestä opetustoiminnasta.

29. Monikulttuuriset kulttuuripalvelut *

Vahvistetaan kulttuuristen vähemmistöjen mahdollisuutta harjoittaa omaa kulttuuriaan ja edistetään yhteisten kulttuurihankkeiden syntymistä kaupungin eri alueilla. Tämä toteutetaan yhteistyössä valtion vastaavien viranomaisten kanssa.

30. Verkkotiedotus yhteiskunnan palveluista maahanmuuttajille

Vakinaistetaan maahanmuuttajien kotouttamistietoa 15 kielellä tarjoava infoFinland.fi-palvelu (aiemmin Infopankki.fi) osaksi kuntien ja valtakunnan tason tarjoamia maahanmuuttopalveluja.

LUKU 5. YMPÄRISTÖ JA KAUPUNKIRAKENNE

31. Uusien asuinalueiden kulttuuripalvelut *

Varmistetaan, että uusia julkisia tiloja rakennettaessa tai vanhoja korjattaessa niistä löytyy taide- ja kulttuuritoiminnalle soveltuvia tiloja. Tiloihin suunniteltua toimintaa on mahdollista tukea avustusjärjestelmän kautta.

32. Taiteen prosenttiperiaate *

Uudistetaan taiteen prosenttiperiaate-käytäntöä kaupunkirakentamisessa ja laajennetaan sen käyttöä kulttuuriprojekteihin. Taidehankintoihin tarkoitettu prosenttiperiaate (1 % rakennusinvestoinnista) on toimiva ja sen sisältöä uudistetaan valtuuston linjausten mukaisesti. Taidehankintojen prosenttiraha tuottaa taidetoimintaa ja pysyvää taidetta käyttäjälähtöisesti.

33. Tilojen väliaikainen kulttuurikäyttö *

Lisätään kaupungin hallinnoimien tyhjen tilojen väliaikaista kulttuurikäyttöä kansainvälisten esimerkkien pohjalta (Amsterdam, Pariisi ja Haag). Yleistyvä pop-up-käytäntö huomioidaan myös kaupungin toiminnassa.

34. Suojellut rakennukset kulttuurikäyttöön *

Helsingissä on useita suojeltuja rakennuksia, joille etsitään uutta käyttöä (toteutuneita Lasipalatsi, Kaapelitehdas ja Tennispalatsi). Kulttuurin tilaratkaisuja valittaessa arvioidaan aina myös vanhojen tilojen uusiokäytön mahdollisuudet kulttuurin tarpeita varten. Tämä on myös kestävän kehityksen tavoitteiden mukaista.

35. Elefanti-korttelin museokeskus *

Kaupunki varautuu toiminnassaan toteuttamaan keskustaan Elefanti-korttelin museokeskuksen. Elefanti-korttelissa sijaitsevasta Sederholmin talosta tehdään lasten ja nuorten museotoimintaan keskittyvä ja lapsuuden historiaa käsittelevä museo.

36. Kaupunginmuseon kokoelma- ja konservointitilojen keskittäminen

Kaupunki varautuu toiminnassaan kaupunginmuseon kokoelma- ja konservointitilojen keskittämiseen yhteen kokoelmakeskukseen. Hankkeella turvataan yhteisen kulttuuriperinnön ja -omaisuuden säilyminen ja tehostetaan kokoelmien saavutettavuutta ja asiakaspalvelua.

37. Hietaniemen Konepajahallista musiikkikeskus *

Kaupunki varautuu toiminnassaan Hietaniemen Konepajahallin muuttamiseen kulttuurikäyttöön suureksi konsertti- ja esitystilaksi. Tila suunnitellaan niin, että se palvelee myös vierailevia esittävän taiteen ryhmiä. (Ksv)

38. Kulttuurikeskus Caisa

Caisan käytössä olevat tilat ovat keskeisellä paikalla, mutta kalliit ja huonosti muunneltavissa muuttuviin tarpeisiin. Tilojen vuokrasopimus päättyy vuonna 2016. Caisan tulevia tiloja suunniteltaessa ja toimintamallia uudistettaessa otetaan huomioon esitystoiminnan näkyminen eri kaupunginosissa.

39. Kuvataiteilijoiden työtilat

Kaupunki vuokraa ateljeetiloja ja avustaa muiden kulttuuritoimijoiden ylläpitämiä ateljeetiloja. Toteutetaan Kontulan uusi taiteilijatalo sille varattuun kortteliin Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätion kanssa. Jatketaan uusia asuntotuotantoon liittyviä ateljeehankkeita esim. osana kerrostalotuotantoa myös tulevaisuudessa.

40. Tanssin talo *

Kaupunki varautuu toiminnassaan tanssin talon toteuttamiseen. Toteutumisen edellytyksenä on hankkeen laajapohjaisuus, jossa osallisina ovat kaupungin lisäksi valtio, tanssijat sekä tanssin alan järjestöt. Yhtenä vaihtoehtona selvitetään Hernesaaren Fordin talon soveltuvuus tanssin taloksi.

41. Elokuvan esitystilat*

Tuetaan kehitystä, joka mahdollistaa että Helsinki on jatkossakin Suomen monipuolisin elokuvakaupunki, jossa on mahdollista seurata elokuvan koti- ja ulkomaisten uusien tekijöiden töitä. Vaihtoehtoiselle elokuvatarjonnalle eli art house-, klassikko- ja lastenelokuvalle on oltava esitystila keskustassa. Mikäli taidemuseo siirtyy pois Tennispalatsista, tehdään rakennuksesta laajaan yhteistyöhön perustuva valtion, kaupungin, yritysten ja kolmannen sektorin toimijoiden yhteinen elokuvan talo.

42. Jätkäsaaren bunkkeri

Bunkkeri on Jätkäsaaren Sataman entinen varastorakennus, jonka uutta käyttöä selvitetään. Bunkkeria käytetään mahdollisuuksien mukaan sivistystoimen tarpeisiin. Mahdolliset käyttäjät ovat esim. liikunnan, nuorisokulttuurin ja kirjastotoimen alueilta. Tilaa voisi myös käyttää koulujen liikuntatilar tarpeisiin.

43. Suvilahden kehittäminen

Suvilahden suojellulle entiselle energiantuotantoalueelle syntyy Kiinteistö Oy Kaapelitalon johdolla uusi kulttuurikeskus. Alueella sijaitsevaa Kaasukelloa ollaan kunnostamassa kulttuurikäyttöön. Selvitetään kaasukellon ympärivuotisen toiminnallisesti laadukkaan kulttuurikäytön mahdollisuudet kaupungin ja valtion yhteishankkeena.

44. Uudet rakennushankkeet

Uusien rakennushankkeiden kustannusarvoihin ei ole sisällytetty täsmennettyjä rakennusten käyttö- ja ylläpitokustannuksia.

45. Keskustakirjasto *

Kaupunki varautuu toiminnassaan toteuttamaan Helsingin keskustaan koko kaupunkia palvelevan uuden keskustakirjaston. Maailman Designpääkaupunkivuonna 2012 käynnistetään rakennuksen arkkitehtuurikilpailu.

46. Jätkäsaaren Kvarteret Victoria

Jätkäsaaren rakennetaan ruotsinkielisen kulttuurin, palveluiden ja asumisen keskus Kvarteret Victoria.

47. Kulttuurin uudet yhteistilat

Toteutetaan Maunulan yhteinen työväenopisto, kirjasto ja nuorisotalo hankesuunnitelman mukaisesti.

48. Vapaan kaupunkitilan käyttö *

Tuetaan kaupunkilaisten omaehtoista kaupunkitilan käyttöä ja jätetään suunnittelussa tilaa alueiden luovalle käytölle (kaupunkiviljely, pienimuotoiset piha- ja talonyhtiötapahtumat jne.) Vapaa kaupunkitila ja mahdollisuus osallistua oman asuinalueen suunnitteluun edesauttaa kaupunkilaisten sitoutumista ja identifioitumista asuinpaikkaansa. Korkea julkisten tilojen vuokrahinnoittelu ei saa muodostua kulttuurikäytön esteeksi.

49. Kaupunkitilan elävöittäminen*

Katutaide ja ympäristötaide nähdään osana kaupunkikuvan elävöittämistä. Jatketaan luvallisten graffititaitojen pysyttämistä. Katugallerioiden ja luvallisten graffitiseinien lisäksi kaupunkitaidetta toteutetaan digitaalisilla näytöillä (urban screens) ja julkisilla ilmoitustauluilla. Korkea julkisten tilojen vuokrahinnoittelu ei saa muodostua kulttuurikäytön esteeksi.

6. KULTTUURI - KAUPUNGIN VETOVOIMA

50. Helsinki 200 vuotta pääkaupunkina vuonna 2012 *

Kerrotaan Unioninkadun tarina Tähtitorninvuorelta Kallion kirkolle. "Unionin akselin" varteen kiteytyy helsinkiläisten ja helsinkiläisyyden eri vaiheet ja ne tehdään näkyviksi taiteen ja kulttuurin keinoin. Juhlavuoden teemat nostetaan näkyvästi esiin sivistystoimen laajana yhteistyönä.

51. Kansainvälinen kulttuuriyhteistyö *

Kansainvälinen, eurooppalainen ja pohjoismainen yhteistyö ovat luonteva osa kaupungin kulttuuritoimintaa. Helsinkiläisen taiteen ja kulttuurin näkyvyyttä lisätään ulkomaisilla festivaaleilla, residenssiohjelmissa ja erilaisissa yhteistyöohjelmissa.

52. Kulttuuriyhteistyö Itämeren alueella

Vahvistetaan taidealan yhteistyötä luomalla Itämeren alueelle nuorten taiteilijoiden Biennale- tapahtuma. Kiertävä, eri alojen taiteilijoita ja osaajia yhdistävä tapahtuma suunnitellaan yhteistyössä Helsingissä toimivien taidealan toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Biennaalin perustaminen noudattaa Helsingin kaupungin Itämeri -strategiassa linjattuja tavoitteita.

53. Helsinki maailman designpääkaupunkina 2012 *

Maailman designpääkaupunkivuosi on pääkaupunkiseudun kuntien ja Lahden yhteinen hanke. Kaikki hallintokunnat osallistuvat Maailman designpääkaupunki 2012-hankkeeseen oman toimintansa puitteissa. Turvataan hyvien käytäntöjen jatkuminen hankkeen päätyttyä. Muotoilua käytetään yhteistyökaupunkien sosiaalisen, taloudellisen ja kulttuurisen kehityksen edistämiseksi.

54. Helsinki tapahtumakaupunkina *

Helsinki kehittää tapahtumallisuuttaan erillisen tapahtumastrategian linjausten mukaisesti. Erityishuomiota kiinnitetään tapahtumajärjestäjien lupakäytäntöjen hankinnan yksinkertaistamiseen. Tavoitteena on myös, että kaupunki hakee aiempaa suunnitelmallisemmin kansainvälisiä suurtapahtumia.

55. Helsinki ruokakulttuurikaupunkina

Helsinki kehittää ruokakulttuuriaan erillisen ruokakulttuuristrategian linjausten mukaisesti. Kärkihankkeita ovat lastenruokailun luomuhjelma, tukkutorin kehittäminen, ruokakulttuurin edistämisen kytkeminen osaksi WDC Helsinki 2012 -hanketta ja kaupunkitapahtumia sekä pienviljelyn lisääminen asuinalueilla.

56. Yhteistyö luovien alojen yrittäjien ja korkeakoulujen kanssa*

Kaupunki pyrkii aktiiviseen yhteistyöhön luovan alan yrittäjien ja korkeakoulujen kanssa. Erityisenä kohderyhmänä ovat nuoret, aloittelevat yrittäjät (ml. yhteiskunnalliset yrittäjät), joilla on potentiaalia tukea kaupungin oman palvelutuotannon kehittämistä. Yliopistojen osalta kohderyhmänä ovat innovaatioita ja luovien alojen yrittäjyyttä tukevat yliopistot ja korkeakoulut pääkaupunkiseudulla.

57. Guggenheim-taidemuseo Helsinkiin *

Kaupunki varautuu toiminnassaan Guggenheim-museon toteutukseen. Museon tulee vahvistamaan merkittävästi Helsingin kansainvälistä näkyvyyttä ja matkailullista vetovoimaa.

LIITE 1. KESKEISET LÄHTEET JA KIRJALLISUUS

ESIPUHE

Kulttuuriagenda 21 (Agenda 21 for Culture) on globaali, paikallishallinnoille suunnattu sitoumus kestävän kulttuurisen kehityksen edistämiseksi vuodelta 2004. Se on jatkoa kestävään kehitykseen erikoistuneelle Paikallisagenda21:lle. Sen laatimiseen ovat vaikuttaneet YK:n ja Unescon aiempi raportti Moninaisuus luovuutemme lähteenä (Our creative diversity, 1998) ja Unescon universaali kulttuurisen monimuotoisuuden julistus (UNESCO's Universal Declaration on Cultural Diversity, 2001). Kulttuuriagenda 21:n on tärkein paikallishallinnolle suunnattu sitoumus. Sen on allekirjoittanut yli 400 kaupunkia ympäri maailman. Kulttuuriagenda 21 on ollut lähtökohta eurooppalaisten kaupunkien kulttuuripolitiikkaa tutkivan Eurocult21-projektin kulttuuripolitiikkaa koskevien suositusten laatimisessa. Eurooppalainen kulttuuriagenda 21 löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta <http://agenda21culture.net>.

Eurocult 21 Compendium, Integrated report ja Stories -julkaisut:

Nämä kolme julkaisua ovat Eurocult21 hankkeen raportteja. Eurocult21 oli kaupunkikulttuureja ja hallintoja vertaileva Eurooppalainen hanke, joka sai tukea EU:n tutkimuksen 7. puiteohjelmasta.

World Commission on Culture and Development raportissa "Our Creative Diversity" (1995) kulttuuri luo perustan kehitykselle ja kaiken julkishallinnon suunnittelun ja kehittämisen tulee ottaa huomioon kulttuurinen näkökulma.

Tyrväinen Paiju: *Kunnan viranomaisen harkintavalta sen myöntäessä kulttuuri- ja taideavustuksia*. Licensiaatintutkimus. Helsingin yliopisto 2010.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Kulttuuri - Tulevaisuuden voima. Toimikunnan ehdotus selonteoksi kulttuurin tulevaisuudesta. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2010:10.

Cultural Statistics. Eurostat Pocketbooks 2007, European Commission.

Helsinki-Vantaa-selvitys: Toimintaympäristön nykytilan kuvaus ja kehitys. Toimintaympäristötyöryhmä 19.4.2010.

Heiskanen Ilkka 2005: *Kulttuurin rahoituksen lähteet ja kohteet* sivut 15-48, osana teosta *Taiteen ja kulttuurin rahoitus ja ohjaus: kipupisteet ja kehitysvaihtoehdot* (Ilkka Heiskanen, Pertti Ahonen, Lasse Oulasvirta). Cupore 6/2005 Yliopistopaino Helsinki.

Tyrväinen Paiju: *Kunnan viranomaisen harkintavalta sen myöntäessä kulttuuri- ja taideavustuksia*. Licensiaatintutkimus. Helsingin yliopisto 2010

HYVINVOINTIA KULTTUURIPALVELUISTA

Opetus- ja kulttuuriministeriön strategia 2015, 2003

Lastenkulttuuripoliittinen ohjelma 2003–2007, www.taikalamppu.fi

Kulttuuritarjonta vanhustyön laitoksissa. Kulttuurikeskuksen selvitystyö 2010 (valmisteilla).

Myllyniemi Sami: *Taidekohtia, Nuorisobarometri 2009*

Juvonen Annimari: *Moniäänistä nuorisotyötä*

Hanna-Liisa Liikanen *Taiteesta ja kulttuurista hyvinvointia – ehdotus toimintaohjelmaksi 2010–2014*, opetusministeriön julkaisuja 2010:1,

Salasuo, Mikko: *Atomisoitunut sukupolvi*.

Sariola Reetta: *Tavoitteellinen taideopetus Helsingissä*. Kulttuurikeskuksen selvitys 2006.

Sariola Reetta: *Tanssin perusopetus Helsingissä*. Kulttuurikeskuksen selvitys 2009.

Stenvall Elina: *"Sellast ihan tavallist arkee"*. Helsingiläisten 3. –6.-luokkalaisten arki ja ajankäyttö. Helsingin kaupungin tietokeskus. Edita Prima. Helsinki.

MONIEN KULTTUURIEN HELSINKI

Arpo Robert (toim.): *Taiteilija Suomessa. Taiteellisen työn muuttuvat edellytykset*. TKT:n julkaisuja 2004. Tietokeskuksen toimittama tutkimus taiteilijatalon taustoista ja eri vaiheista, myös kaupunkipoliittinen näkökulma huomioidaan. Äänensä saavat kuuluviin niin talon taustavaikuttajat kuin sen asukkaatkin.

Ekholm Kai & Repo Yrjö: *Kirja tienhaarassa 2020*. Gaudeamus 2010.
Joronen Tuula (toim.): Maahanmuuttajien vapaa-aika ja kulttuuripalvelut pääkaupunkiseudulla. Helsingin kaupungin tietokeskuksen tutkimuksia 4-2009.
Kanninen, Vesa, toim. (2005) Neloskierrettä kaupunginisiin - Kumppanuudet ja roolit alueiden kehittämisessä, Kulttuuriasiainkeskus, Helsingin kaupunki
Saukkonen Pasi: *Kotouttaminen ja kulttuuripolitiikka: tutkimus maahanmuutosta ja monikulttuurisuudesta suomalaisella taiteen ja kulttuurin kentällä*. Cuporen julkaisuja 19/2010.
Silvanto, Satu (toim.): *Festivaalien Helsinki – Urbanin festivaalikulttuurin kehitys, tekijät ja kokijat*. Tietokeskus 2007. Tietokeskuksen ja kulttuurikeskuksen toimittama kattava kuvaus Helsingin festivaalientästä. Eri tekijöiden artikkelit kuvaavat kaupunkikulttuuria monipuolisista näkökulmista.
Silvanto, Satu: *Taiteilijatalo Vuosaarella*. Tietokeskus 2006.
Monimuotoisuus ja maahanmuutto: Helsingin kaupunginhallituksen maahanmuuttoon, maahanmuuttajiin ja etniseen monimuotoisuuteen liittyvät strategiaohjelman linjaukset – toimeenpanosuunnitelma 2009–2012. Helsingin kaupunki, Henkilöstökeskus, Maahanmuutto-osasto 2009.
Helsinki as an Open and Intercultural City. Final Report. A report by Comedia to the City of Helsinki. March 2010.
Teatterikeskuksen kotisivut. <http://www.teatterikeskus.fi/>
Elokuva Helsingissä. Lautakunnan asettaman elokuvatyöryhmän raportti elokuvataiteen asemasta Helsingissä - työryhmän esitys elokuvakulttuurin monimuotoisuuden takaamiseksi osana kaupungin kulttuuritarjontaa helsinkiläisille. Selvitys sisältää eri tekijöiden artikkeleita sekä työryhmän esittämät toimenpiteet. Elokuvaselvityksen keskeisenä johtopäätöksenä oli, että elokuvakulttuurin monimuotoisuus ei pääse riittävästi kaupungissa esiin. Ratkaisuna ongelmaan esitettiin elokuvatalon perustamista.
Selvitys taiteilijatyötiloista. Vs. kaupunginjohtajan asettaman työryhmän selvitys kuvataiteilijoiden työtilatarpeesta.
Selvitys tanssitaiteilijoiden työ- ja esiintymistiloista Helsingissä 2008. Lautakunnan asettaman työryhmän raportti. Tanssin alalta on valmistunut myöskin valtion tanssitaide-toimikunnan tekemä tanssistrategia (2010–2020). Selvityksien keskeinen johtopäätös on tanssin talon perustaminen sekä esiintymis- ja harjoitustilojen lisääminen.
Review of Arts and Culture in Helsinki.
Tietokeskuksen toimittama kattava esittely Helsingin kulttuurikentästä, sen rahoituksesta ja palveluista. Teos sisältää myös kansainvälisiä vertailuja. Tiede on julkaissut vastaavan julkaisun vuosina 1995, 1999 ja 2004 Arts and Culture in Helsinki nimellä (suomeksi, ruotsiksi, englanniksi).
VARES –loppuraportti. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2011.

YMPÄRISTÖ JA KAUPUNKIRAKENNE

Uutta Helsinkiä. Linkki: <http://www.uuttahelsinki.fi>
Länsimetro. Linkki: <http://www.lansimetro.fi/>
Arabianrannan taide – tausta. Linkki: http://www.taik.fi/taikista/arabianrannan_taide/tausta.htm
Esikaupunkien renessanssi. Linkki: <http://www.esikaupunki.hel.fi/>
Telakkarannan Konepajahalli: www.hel.fi/.../Telakkarannan_tontteja_20176-17_ja_20176-20_koskev.pdf
Tanssissa on tulevaisuus - tanssin visio ja strategia 2010–2020
Tanssin strategia 2010–2020 työpapereita
Selvitys tanssitaiteilijoiden työ- ja esiintymistiloista Helsingissä 2008. Helsingin kulttuurikeskus 2008
Selvitys tanssitaiteilijoiden työ- ja esiintymistiloista Helsingissä 2008 (työryhmä)
Tanssin taiteen perusopetus Helsingissä 2008–2009 (Sariola)
Selvitys taiteilijatyötiloista Helsingissä. Helsingin kulttuurikeskus 2007.
Tilaa taiteelle! Katsaus Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätien historiaan. Suomen Taiteilijaseuran ateljeesäätien 2010.
Helsingin katugalleriat: <http://www.helen.fi/energia/katugalleriat.html>

KULTTUURI JA KAUPUNGIN VETOVOIMA

Yritysmyönteiseksi kumppaniksi: Helsingin elinkeinostrategia 2007.

Menestyvä metropoli, Metropolialueen kilpailukykystrategia. Espoo 2009.

Kiinnostavien paikkojen metropoli: Metropolialueen kilpailukykystrategian valmistelua tukeva muistio.

Asiantuntijamuistio, Net Effect 9.4.2008

Metropolialueen kilpailukyvyyn kehittäminen, asiantuntijamuistio: Tarmo Lemola, Kimmo Viljamaa. Advansis 11.4.2008

Helsingin Metropolialueen kansainvälisen kilpailukyvyyn määrittely ja mittaaminen – esiselvitys 16 -2009

Sosiaaliset ja yhteiskunnalliset yritykset, uuden talouden edelläkävijöitä? Yhteinen yritys – hanke Pöyhönen et al. Vipuvoimaa EU:lta 2007–2013 Hankeselvitys 2010.

Helsingin kaupungin strategiaohjelma 2009–2012

Helsingin tapahtumastrategia 2010

LIITE 2. VALMISTELU JA KUULLUT ASiantuntijat

Kulttuuristrategia valmisteluryhmä: Veikko Kunnas (pj), Marianna Kajantie, Tuulikki Koskinen ja Riikka Mäkinen

Kulttuuri- ja kirjastolautakunta

Sumuvuori	Johanna (pj)	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Sydänmaa	Johanna (vpj)	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Ekholm-Talas	Heidi	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Päiväläinen	Aleksi	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Oskala	Hannu	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Kolanen	Risto	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Hiltunen	Tiina	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Alaja	Jaana	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Mänttari-Buttler	Alina	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Liemola	Lasse	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan jäsen
Hamid	Jasmin	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen
Seeck	Aleksis	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen
Arra	Olavi	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen
Lillqvist	Kristiina	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen
Vakkari	Mikael	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen
Jalovaara	Ville	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen
Laine	Reiska	Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen
Marica Rosengård-Weckström		Kulttuuri- ja kirjastolautakunnan varajäsen

Kulttuuristrategiaseminaari 7.10.2010 klo 11.30–16.00 Annantalossa

Osallistujalista

Aarnio	Ansa	Taiteen keskustoimikunta
Aarnio	Petri	Keski-Helsingin musiikkiopisto
Aarniokoski	Riitta	Kiasma
Aghazarian-Mutanen	Doris	Suomi-Syyria Ystävyyssseura ry
Al-Khatib	Mania	Suomi-Syyria Ystävyyssseura ry
Angervo	Satu	Taiteen keskustoimikunta
Arkio	Tuula	Taidesäätiö Pro Arte
Artes	Kai	Maailma kylässä – festivaali
Askelo	Sini	Helsingin kaupungin tietokeskus
Gallen-Kallela-Sirén	Janne	Helsingin taidemuseo
Gran	Nina	Kulttuurikeskus / kulttuuripolitiikan osasto
Gürler	Mustafa	Kulttuurikeskus / Stoa
Harri	Henna	HIAP
Hytti	Jukka	Baltic Circle – kansainvälinen teatterifestivaali
Eurakoski	Johanna	Maailma kylässä – festivaali
Forsström	Terttu	Kulttuurikeskus / viestintä
Hakkola	Kalle	Sarjakuvakeskus
Heikka	Elina	Suomen valokuvataiteen museo
Heiskanen	Outi	Kansallinen audiovisuaalinen arkisto
Helander	Elisabeth	Kassandra
Huotelin	Paula	Suomen Arkkitehtiliitto
Hurre	Petteri	Helsingin liikuntavirasto
Ingerö	Pirjo	Kulttuurikeskus / Annantalo
Jyrkiäinen	Jyrki	ELMU ry.
Jyrkiäinen	Pekka	Helsingin liikuntavirasto

Kallio	Timo	Kiila
Kangas	Niko	Fullsteam Records & Publishing
Kankare-Loikkanen	Marianna	Helsingin kaupunginorkesteri
Kareinen	Janne	Arabianranta-Toukola-Vanhakaupunki – kaupunginosayhdistys
Karttunen	Sari	Cupore
Kaurinkoski	Mitro	Valokuvagalleria Hippolyte
Kopylova	Polina	Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto
Korpilahti	Karoliina	Kulttuurikeskus / Stoa
Kuosmanen	Hanna	Finnish Metal Events Oy / Tuska -festivaalit
Kuoppa	Tiina	Uudenmaan taidetoimikunta
Kuusela	Marjo	-
Kuusi	Sara	Kulttuurikeskus / kulttuuripolitiikan osasto
Lampi	Heli	Fimic
Lanerva	Pekka	Rakkautta ja Anarkiaa - Helsinki Intl' Film Festival
Lapina-Balk	Elena	Grappa Taivas
Laurio-Mäkinen	Ulla	Nuorisoasiainkeskus, kulttuurinen nuorisotyö
Laurinsalo	Hanna	Mediakasvatuskeskus Metka
Laurikainen	Sampo	Kulttuurikeskus / Savoy-teatteri
Lindstedt	Johanna	Kulttuurikeskus / Annantalo
Lääveri	Piia	Flow-festivaali
Manninen	Antti	Kulttuurikeskus / Malmitalo ja Kanneltalo
Martens-Seppelin	Monica	Syd kustens landskapsförbund
Maula	Johanna	Kulttuurikeskus / Caisa
Matheson	Niki	Helsingin Juhlaviikot
Miettinen	Helena	Inkerin kulttuuriseura
Mononen	Sini	Loikka - tanssielokuvan organisaatio
Mulari	Pirjetta	Tanssin Tiedotuskeskus
Mäkynen	Eeka	ELMU ry.
Möttölä	Anna	Kulttuurikeskus / kulttuuripolitiikan osasto
Neklyaeva	Eva	Baltic Circle – kansainvälinen teatterifestivaali
Niemi	Raisa	Lasipalatsin Mediakeskus
Nummela	Hannu	Kulttuuritehdas Korjaamo
Nokkanen	Sari	Suomen kuvanveistäjäliitto
Norrbacka	Johanna	Helsinki Intl Film Festival - Love & Anarchy
Nyström	Suvi	Lasten kulttuurikeskus Musikantit ry
Nyström	Niklas	Lasten kulttuurikeskus Musikantit ry
Närhi	Tapani	Kulttuurikeskus / Savoy-teatteri
Olsson	Iris	elokuvantekijätaloprojekti
Pajala-Assefa	Hanna	Loikka - tanssielokuvan organisaatio
Parkkonen	Timo	Helsingin taiteilijaseura
Pirkkala	Eeva	UMO-säätiö
Potchinchtkikov	Petr	Suomen Venäjänkielisten Yhdistysten Liitto
Purhonen	Saija	Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu
Purovaara	Tomi	Uuden Sirkuksen Keskus
Raitaranta	Kirsi	Kansallinen audiovisuaalinen arkisto
Rantanen	Maaria	Teatterikeskus ry
Rautio	Antti	ELMU ry.
Rehor	Maati	Jazzliitto ry.
Rekola	Sanna	Tanssin tiedotuskeskus
Rojola	Johanna	Sarjakuvakeskus / Hgin sarjakuvafestivaalit
Ruotsalainen	Leena	Nuorisoasiainkeskus
Räty	Risto	Kulttuurikeskus / Malmitalo

Sarras	Seppo	Sosiaalivirasto, Lasten päivähoidon vastuualue
Sauramo	Aila	Suomen Sinfoniaorkesterit ry
Siikala	Ritva	Kassandra ry
Stockmann	Doris	Kassandra ry
Syrjänen	Anni	Kaapelitehdas
Stenbäck	Michaela	Kulttuurikeskus / kulttuuripolitiikan osasto
Tappola	Taru	Taidehalli
Tarkka	Minna	m-cult ry
Telimaa	Ulla	Käsi- ja taideteollisuus Taito Helsinki
Tolvanen	Ari	Kulttuurikeskus / kulttuuripolitiikan osasto
Toppila	Paula	Taidesäätiö Pro Arte
Tullikukka	Pirjo	Helsingin kaupunginosayhdistykset ry
Tyrväinen	Paiju	Kulttuurikeskus / Stoa ja Vuotalo
Yrjö-Koskinen	Tuula	Sibelius-Akatemia
Vehviläinen	Vesa	AV-arkki
von Bagh	Anna	Kulttuurikeskus / kulttuuripolitiikan osasto
Winqvist	Ditte	Suomen Kuntaliitto

Taiteen alan toimijat (henkilökohtaiset tapaamiset ja verkkokysely)

Aaltokoski	Alpo	Nomadi- tuotanto / Alpo Aaltokoski Company
Ahlajoki	Arja	Pakilan musiikkiopisto
Aho	Emilia	Helsingin Flamencosäätiö
Ahokas	Harri	Suomen elokuvasäätiö
Arkio	Tuula	Taidesäätiö Pro Arte
Artes	Kai	Maailma kylässä -festivaali
Amberla	Kai	Finlands Festival
Autio	Iiris	Into liikkeessä ry, Tero Saarinen Company
Edgren	Helena	Suomen kansallismuseo
Freese	Outi	Koulukino – Skolbio ry
Djupsjöbacka	Gustav	Sibelius-Akatemia
González	Isabel	Liikkeellä marraskuussa -festivaali / Tanssiareena ry
Gould	Kaarina	WDC-säätiö
Grünstein	Raoul	Kulttuuritehdas Korjaamo
Hakkola	Kalle	Suomen sarjakuvaseura ry
Helavuori	Hanna	Teatterin tiedotuskeskus
Hirvonen	Risto	Suomalainen kamariooppera
Huuskonen	Sirpa	Luoteis-Helsingin musiikkiopisto
Häyrinen	Virpi	Sulasol, Suomen laulajain ja soittajain liitto ry
Isohanni	Tuula	TAIK/Arabianrannan taide
Jokiranta	Petri	Blind Spot Promotions
Jonk ry		
Kaalikoski	Katri	Humanistinen ammattikorkeakoulu, kulttuurituotanto
Kangas	Niko	Fullsteam Agency
Kaurinkoski	Mitro	Valokuvataiteilijoiden liitto ry
Kemppinen	Petri	Suomen elokuvasäätiö
Kuosmanen	Hanna	Tuska-festivaali
Koistinen	Tero	Filmikamari ry
Kokkonen	Anna-Maija	Komediateatteri Arena
Konkola	Riitta	Metropolia ammattikorkeakoulu
Krohn	Irina	Suomen elokuvasäätiö
Landry	Charles	Ajatushautomo Comedia

Lampi	Heli	FIMIC
Laurio	Ulla	Suomen Kansallisooppera / yleisöyhteistyö
Lehmuskallio	Lilja	Kekäläinen & Company
Lievonen	Riku	CIRCO ry.
Lukkarila	Matti	Kansallinen audiovisuaalinen arkisto
Martens-Seppelin	Monica	Syd kustens landskapsförhund
Matheson	Niki	Juhlaviikot
Milonoff	Pekka	KOM-teatteri
Mulari	Pirjetta	Tanssin tiedotuskeskus
Myllyaho	Mika	Ryhmäteatteri
MTL Tapahtumatoimistot		
Nikula	Stuba	Kaapelitehdas
Norjanen	Hannu	Cantores Minores
Nummenpää	Matti	Suomen Kirjailijanimikkoseurat
Nystén	Leif	Music- och kulturskolan Sandels
Närekangas	Leena	DocPoint – Helsingin dokumenttifestivaali
Otva	Niina	Suomen elokuvasäätiö
Paalimäki	Tuula	Suomen taiteilijaseuran ateljeesäätiö
Pahkinen	Metsälintu	Metropolia ammattikorkeakoulu
Parkkonen	Timo	Helsingin Taiteilijaseura ry
Pirkkala	Eeva	UMO-säätiö
Purhonen	Saija	Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu
Purovaara	Tomi	CIRCO ry. / Sirkuksen tiedotuskeskus
Rantanen	Maaria	Teatterikeskus ry
Pettersson	Arja	Tanssiteatteri Hurjaruuth
Poutanen	Riitta	Länsi-Helsingin musiikkiopisto
Purhonen	Saija	Pohjois-Helsingin kuvataidekoulu
Päiväläinen	Raimo	Käpylän musiikkiopisto
Ranta-Meyer	Riitta	Metropolia ammattikorkeakoulu
Ritalahti	Mika	Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu
Rekola	Sanna	Tanssin tiedotuskeskus
Rojola	Johanna	Sarjakuvafestivaalit
Sauvola	Ritva	Nukketeatteri Sampo
Sandelin	Marita	Grafia ry
Salo	Juho	Sarjakuvafestivaalit
Saukkonen	Pasi	Cupore
Sederholm	Helena	Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu
Siikala	Ritva	Kassandra ry.
Stockmann	Doris	Kassandra ry
Strömberg	Lena	Ornamo
Söderblom	Erik	Juhlaviikot
Tarkka	Minna	m-cult ry
Tarvainen	Terhi	Teatteri Jurkka
Telimaa	Ulla	Käsi- ja taideteollisuus Taito Helsinki
Tenhula	Ari	Tanssiareena ry
Tulikukka	Pirjo	Kaupunginosayhdistys Helka ry
Tuovinen	Paula	Teatterikorkeakoulu
Tola	Heini	Teatteri Avoimien Ovien kannatusyhdistys ry
Toppila	Nina	Lens Politica
Yrjö-Koskinen	Tuula	Sibelius-Akatemia, yleisöyhteistyö
Vatak		
Vilkuna	Anna	Metropolia ammattikorkeakoulu

Vuori	Rasmus	Aalto-yliopiston taideteollinen korkeakoulu
Winqvist	Ditte	Kuntaliitto
Wood	Phil	Ajatushautomo Comedia

Kaupungin hallintokunnat

Ahlroth	Susanne	Helsingfors stadsbibliotek
Ahola	Mervi	Helsingin työväenopisto
Ahonen	Helena	Helsingin Kaupunginteatteri
Akar	Ahmed	Tietopankki / Kulttuurikeskus Caisa
Anttila	Ilona	Helsingin nuorisoasiainkeskus
Aunola	Juha	Helsingin työväenopisto
Bagh, von	Anna	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Berndtson	Maija	Kaupunginkirjasto
Cantell	Timo	Tietokeskus
Castrén-Aaltonen	Pia	Helsingin työväenopisto
Dahlin	Berit	Helsingfors ungdomscentral
Elonen	Päivi	Kaupunginmuseo
Finnilä	Anna	Helsingfors stadsmuseum
Flemmich	Mikael	Utbildningsverket
Forsander	Annika	Helsingin maahanmuuttoasiat
Forsström	Terttu	Helsingin kulttuurikeskus, viestintä
Gallen-Kallela	Sirén Janne	Helsingin taidemuseo
Gayer	Gunborg	Helsingfors Arbis
Gurler	Mustafa	Helsingin kulttuurikeskus, Stoa
Gran	Nina	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Haapanen	Sinikka	Helsingin nuorisoasiainkeskus
Hahtomaa	Kikka	Helsingin kulttuurikeskus, Annantalo
Heinonen	Kimmo	Talous- ja suunnittelukeskus, elinkeinotoimisto
Holstila	Eero	Talous- ja suunnittelukeskus, elinkeinotoimisto
Huhta	Elina	Tietopankki
Humalainen	Tarja	Helsingin työväenopisto
Hyttinen	Hannu	Hallintokeskus
Hytönen	Hilkka	Helsingin talous- ja suunnittelukeskus, tapahtumayksikkö
Ihamäki	Saara	Helsingin kaupunginkirjasto
Juntumaa	Jouni	Helsingin kaupunginkirjasto
Juntunen	Pekka	Helsingin nuorisoasiainkeskus (Harju)
Joronen	Tuula	Helsingin tietokeskus
Jyrkiäinen	Pekka	Helsingin liikuntavirasto
Järnilä	Rauno	Helsingin opetusvirasto
Karhu	Jari	Kaupunginmuseo
Keskinen	Vesa	Tietokeskus
Kiiskinen	Heidi	Helsingfors utbildningsverk
Koli-Siiteri	Hannele	Helsingin työväenopisto
Koskelo	Sini	Tietokeskus
Korpilahti	Karoliina	Kulttuurikeskus, Stoa
Kuusi	Sara	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Lampila	Raija	Helsingin työväenopisto
Laurikainen	Sampo	Helsingin kulttuurikeskus, Savoy-teatteri
Lindstedt	Johanna	Annantalo
Lehtovirta	Mauri	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Leskelä	Elina	Helsingin taidemuseo

Lipasti	Pirjo	Helsingin kaupunginkirjasto, Keskustakirjasto-hanke
Lindman	Jaana	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Lindroos	Auli	Helsingfors socialverk/Sosve (familjecenterverks.)
Machere	Saila	Helsingin talous- ja suunnittelukeskus, tapahtumayksikkö
Manninen	Antti	Helsingin kulttuurikeskus Kanneltalo ja Malmitalo
Manninen	Asta	Tietokeskus
Maula	Johanna	Helsingin kulttuurikeskus, Caisa
Mickwitz	Leena	Hallintokeskus
Merisalo	Tiina	Helsingin kaupunginmuseo
Metsälampi	Katariina	Helsingin kulttuurikeskus, Annantalo
Mäkinen	Anne	Helsingin kaupunginmuseo
Mönttinen	Pekka	Helsingin nuorisosiainkeskus (Gloria)
Nieminen	Erik	Helsingin kiinteistövirasto
Niininen	Tero	Helsingin kaupungin talous- ja suunnittelukeskus
Nokka	Mirkka	Helsingin kulttuurikeskus, Malmitalo
Närhi	Tapani	Savoy-teatteri
Paatsalo	Liisa	Helsingin kulttuurikeskus, Annantalo
Pakarinen	Riitta	Kaupunginmuseo
Piimies	Marja	Lähiö-projekti
Roine	Minna	Helsingin kulttuurikeskus, Vuotalo
Rostedt	Petri	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Ruotsalainen	Leena	Helsingin nuorisosiainkeskus
Räty	Risto	Helsingin kulttuurikeskus, Malmitalo
Salama	Irene	Helsingin kulttuurikeskus, Malmitalo
Salo	Jukka	Eläintarhan johtokunta
Sandbacka-Deighton	Katja	Norr om Stan rf.
Sarantola-Weiss	Minna	Kaupunginmuseo
Sarras	Seppo	Sosiaalivirasto - Lasten päivähoidon vastuualue
Silander	Monika	Helsingin kulttuurikeskus, Stoa
Silfver	Olga	Helsingin maahanmuutto -osasto
Siltanen	Elina	Kaupunginorkesteri
Suomalainen	Tanja	Helsingin nuorisosiainkeskus (Stoa)
Susiluoto	Tiina	Helsingin kulttuurikeskus, Annantalo
Soininvaara	Anna-Maria	Helsingin kaupunginkirjasto
Stenbäck	Michaela	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Tolvanen	Ari	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Tyrväinen	Paiju	Helsingin kulttuurikeskus Stoa ja Vuotalo
Törmä	Taina	Helsingin työväenopisto
Vainio	Mikko	Helsingin kaupunginkirjasto
Varho	Jenni	Helsingin kulttuurikeskus, Kulttuuripolitiikan osasto
Virkkumaa	Leena	Helsingin kulttuurikeskus, Kanneltalo